

TAMPERE.
FINLAND

NEKALANRANTA YLEISSUUNNITELMA

NEKALANRANTA

YLEISSUUNNITELMA

Julkaisija / työn tilaaja:	Tampereen kaupunki
Vastuuhenkilö:	Kaupunginpuutarhuri Timo Koski, puh. 050 345 7568
Työn laatija:	Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy
Teksti:	Matti Liski ja Ana Torres
Taitto:	Matti Liski, Ana Torres, Katja Nurmi ja Kuisma Kyyhkynen
Nykytilan valokuvat:	Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy ellei toisin mainita
Pohjakartat ja ilmakuvat:	Tampereen kaupunki, kartat.tampere.fi
Etukannen kuva:	Näkymä puiston luoteiskulmasta kohti vanhaa kaatopaikkaa / Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	7
Kohde	7
Työryhmä	7
2 TAUSTAT JA LÄHTÖKOHDAT	8
Historia	8
Asemakaava	8
Yleiskaava	10
Luonnonsuojelualue	10
Kaatopaikka	11
Viinikka-lidesjärven osa-alue	11
Pormestariohjelma 2021-2025	11
3 NYKYTILA	12
Sijainti ja liittyminen ympäristöön	12
Alueen nykytilan identiteetti	14
Luontoarvot	16
4 SUUNNITELMA	18
Suunnittelun tavoitteet	18
Konsepti ja suunnitelman reunaehdot	20
Yleissuunnitelma	23
Osa-alueet	33
Jatkosuunnittelu	56
LÄHTEET	58
Kirjalliset lähteet	58
Kuvalähteet	59
Liitteiden kuvalähteet	59
LIITTEET	60
Nekalanrannan yleissuunnitelman paikannuskartta - nykytila	60
Nekalanrannan yleissuunnitelman paikannuskartta - suunnitelma	61

Kuva 1. Suunnittelualueen rajausta vuoden 2022 ilmakuvan päällä.

1 JOHDANTO

Kohde

Suunnittelualueena on Iidesjärven rannalla sijaitseva pääosin asemakaavoittamaton virkistysalue, jota ollaan kaavoittamassa lähivirkistysalueeksi nimeltä Nekalanranta. Suunnittelualue sijaitsee Tampereen keskisen suuralueen kaakkoisosassa, Nekalan kaupunginosassa. Etäisyyttä kaupungin keskustaan on reilut 2 kilometriä linnuntietä.

Puisto sijoittuu Nekalantien ja Iidesjärven väliselle alueelle. Pohjoisessa suunnittelualuetta rajaa Rantaraitti-niminen katu ja etelässä suunnittelualue päättyy matonpesupaikan eteläpuolelle. Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on noin 20 hehtaaria. Suunnittelualueen rajausta on esitetty viereisellä sivulla.

Suunnittelutehtävänä on ollut Nekalanrannan yleissuunnitelman laatiminen. Suunnittelun lähtökohdista ovat olleet alueen monipuoliset luontoarvot sekä toiminnallisten alueiden kehittäminen sekä näiden yhteensovittaminen. Tavoitteena on ollut luoda houkutteleva ja vetovoimainen sekä luontopainotteinen identiteetti puistolle. Toimintoja kehitetään luontolähtökohdista eri käyttäjäryhmiä ajatellen. Yleissuunnitelma on laadittu asemakaavoituksen pohjaksi.

Työryhmä

Nekalanrannan yleissuunnitelman on laatinut Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy Tampereen kaupungin kaupunkiympäristön kehittäminen -yksikön toimeksiantona vuosien 2021, 2022 ja 2024 aikana. Työtä on ohjannut ohjausryhmä, johon ovat kuuluneet:

Timo Koski	Viheralueet ja hulevedet
Anna Levonmaa	Viheralueet ja hulevedet
Raija Mikkola	Asemakaavoitus
Katarina Surakka	Asemakaavoitus
Katri Laihosalo	Ympäristönsuojelu
Eeva Punju	Ympäristönsuojelu
Anni Nousiainen	Ympäristönsuojelu
Katariina Rauhala	Kiinteistötoimi
Matti Poikkinen	Massakoordinaattori

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy:ssä työn ovat laatineet maisema-arkkitehdit Matti Liski ja Ana Torres. Lisäksi työhön ovat osallistuneet maisema-arkkitehtiopiskelijat Katja Nurmi ja Veikka Väinämö.

Nekalanrannan yleissuunnitelman rinnalla on laadittu luontoarvotarkastelu, jonka tuloksia on hyödynnetty suunnittelutyössä. Luontoarvojen tarkastelun laati Ramboll Finland Oy, jossa työstä vastasi ekologi Kaisa Mustajärvi.

Lisäksi rinnakkain yleissuunnitelman kanssa laadittiin kaatopaikan kunnostussuunnitelma (Sitowise Oy / Tomi Pulkkinen) sekä hulevesisuunnitelma (Sitowise Oy / Eeva-Riikka Rautarinta).

2 TAUSTAT JA LÄHTÖKOHDAT

Historia

Nekalanranta on rantavyöhykettä lukuun ottamatta ollut koko lähihistoriansa, 1900-luvun alusta alkaen, voimakkaasti muokattua ympäristöä. Alkuun alue on ollut lähes kokonaan peltoviljelyssä. Alueen keskellä sijaitseva kartano piha-alueineen. Alueen länsiosaan perustettiin Nekalan kaatopaikka vuonna 1929. Kaatopaikkaa laajennettiin vuosikymmenten aikana itään päin, mutta muutoin maankäytössä ei tapahtunut muutoksia pitkään aikaan.

Suurimpia muutoksia alueella tapahtui 1960-1980-lukujen aikana. Kaatopaikka suljettiin vuonna 1958 ja kartanon päärakennus paloi 1960-luvulla. Viljelyalueita supistettiin pikkuhiljaa. Kartanon ja kaatopaikan väliselle alueelle rakennettiin pientaloja, mutta rakennukset purettiin nopeasti jo 1980-luvulla. Myös kartanon rakennukset purettiin ja viljely päättyi 1980-luvun puolivälin mennessä.

1980-1990-luvuilla kasvillisuus alkoi ottaa valtaa alueesta ja alun perin avoin alue on alkanut kasvaa umpeen ja puustoutua. Osaa alueesta alettiin tietoisesti istuttamaan; esimerkiksi alueen itäosaa on käytetty kaupungin taimistona, ja sinne istutettiin paljon erilaisia puulajeja. Taimitoiminnan päätyttyä puut on jätetty kasvamaan, ja osa niistä on nykyisin jo täysikokoisia puita. Alueelle perustettiin myös viljelypalsta-alue ja kaupungin varikko- ja varastointialueita, jotka ovat edelleen käytössä.

Asemakaava

Pääosa suunnitelma-alueesta on toistaiseksi asemakaavoittamaton aluetta, mutta alueelle ollaan laatimassa kaavaa. Pienellä osalla puiston pohjoispäätyä on voimassa asemakaava ja merkintä Virkistysalue (VP).

Kuva 2. Asemakaavatilanne tammikuussa 2022. Lähde: Tampereen karttapalvelu.

Osayleiskaava

lidesjärven alueelle on laadittu osayleiskaava, joka on hyväksytty ja kuulutettu voimaan vuonna 2014. Nekalanrannan osalta osayleiskaavan tavoitteena on ollut ohjata kaatopaikka-alueen kunnostukseen sekä alueen ottamisesta virkistyskäyttöön.

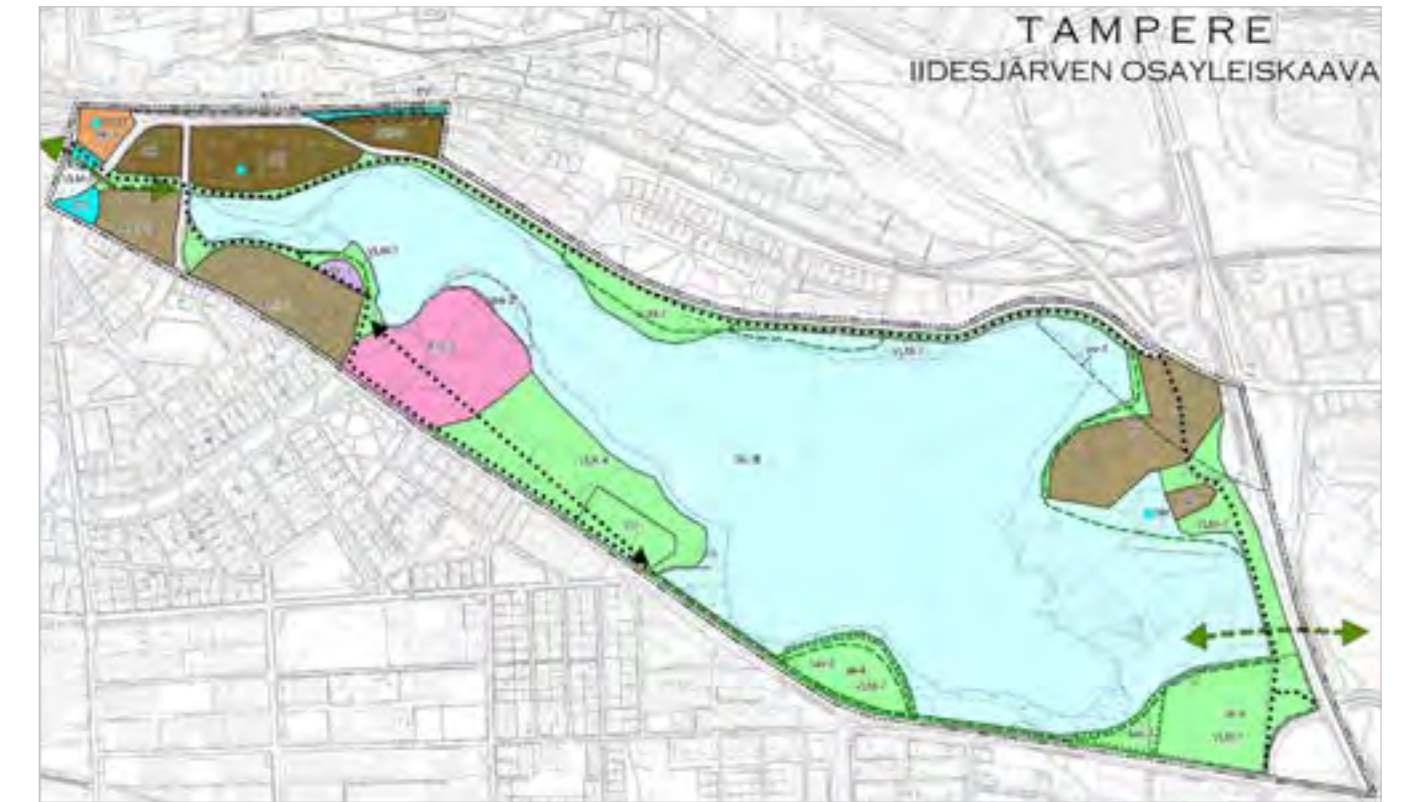
Osayleiskaavan laatimisen yhteydessä tarkasteltiin kahta kaavavaihtoehtoa, ja niistä laadittiin maisemasuunnitelmat. Muilta osin vaihtoehdot olivat samansisältöisiä, mutta Nekalanrannan kohdalla vaihtoehtoina oli asumista palveleva täydennysrakentamiseen perustuva ja toinen viher- ja virkistysaluepainotteinen vaihtoehto. Kaavaan päädyttiin esittämään puistovaihtoehtoa, jonka keskeisenä sisältönä oli Tamperetta ja lähikuntia palveleva perhepuisto. Täydennysrakentamisajatuksista on luovuttu.

Kuva 3. Kilpailuehdotus 'Alleys in Wonderland'. Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy.

Kuva 4. lidesjärven osayleiskaavakartta. Tampereen kaupunki.

Kuva 5. lidesjärven osayleiskaavan perhepuistovaihtoehdon maisemasuunnitelma. Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy.

Osayleiskaavan puistoversion yleissuunnitelma pohjautui lidesjärven perhepuiston ideakilpailun voittaneeseen ehdotukseen 'Alleys in Wonderland', jonka oli laatinut Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy.

Valmiissa osayleiskaavassa puiston aluetta koskevat seuraavat merkinnät:

- Kaupunkipuistoksi varattu lähivirkistysalue perhepuistoa varten (VLK-4)
- Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU)
- Erityisalue, joka alueella sijaitsevan kaatopaikan kunnostuksen jälkeen asemakaavoitetaan virkistysalueeksi (E/V-2)

Osayleiskaavavaiheen nimityksestä lidesjärven perhepuisto on sittemmin luovuttu, eikä aluetta enää käsitellä laajana toiminnallisena teemapuistona. Toiminnallisuuden sijaan tärkeäksi on nostettu puiston luontopainotteisuus.

Kantakaupungin yleiskaava 2040 ja vaiheyleiskaava ovat sittemmin korvanneet osayleiskaavan. Osayleiskaavan tavoitteita on kuitenkin mukana myöhemmissä yleiskaavoissa.

Kuva 6. Ote Kantakaupungin yleiskaava 2040 -kartasta Tampereen karttapalvelusta.

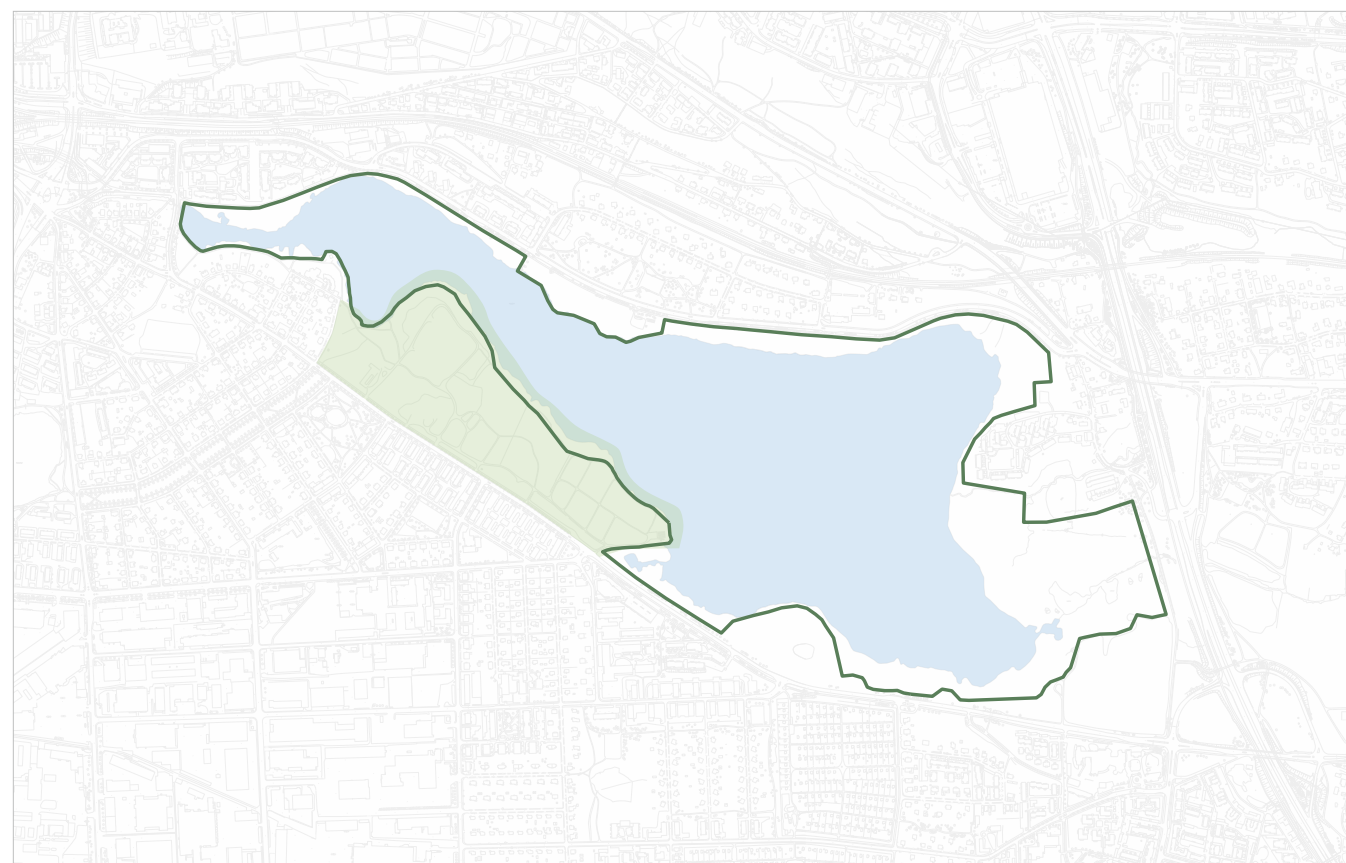
Kuva 7. Valmisteilla olevan luonnonsuojelualan rajausten luonnos. Luonnonsuojelualan rajausten ei vahvistu kaavatyössä. Lähde: Tampereen kaupunki / Ympäristönsuojelu.

Yleiskaava

Alueen yleiskaavatilanne muodostuu lainvoimaisista Kantakaupungin yleiskaavasta 2040 ja Kantakaupungin vaiheyleiskaavasta – valtuustokausi 2017-2021.

Yleiskaavassa lidesjärvi rantavyöhykkeineen on merkitty **luonnonsuojelualueeksi**. Luonnonsuojelualan ulkopuoliset ranta-alueet ovat osa **keskusta**. lidesjärvi ympäristöineen on osa kokonaisuutena **kehitettävää keskuspuistoverkosta**, joka ulottuu Kaukajärveltä Kirkkosuonnotkon kautta Viinikanlahdelle. Rantavyöhykkeelle on esitetty **ohjeellinen virkistysyhteys**.

Nekalanrannan alue on esitetty **erikoispuistona**, jota kehitetään omista lähtökohdistaan käsin seudullisesti merkittävänä virkistysalueena. Vaiheyleiskaavassa tavoitetta on määritetty tarkemmin ”luontopainotteisena puistokokonaisuutena”.

Luonnonsuojelualue

Yleiskaavassa suunnitelma-alueita koskee edellisten lisäksi merkintä **Luonnonsuojelualue tai -kohde**.

lidesjärvi on Tampereen luonnonsuojeluohjelman kohde ja valmisteilla luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisesti rauhoitettavaksi. Se on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi ja se kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan. Valmisteilla oleva luonnonsuojelualue koskee lidesjärveä ja sen ranta-alueita. Luonnonsuojelualan valmistelu on vielä kesken, mutta työn tavoitteet on jo otettu huomioon puiston suunnittelussa. Merkintä ei koske koko Nekalanranta, vaan ainoastaan rantavyöhykettä, jossa esiintyy mm. EU-direktiivilajit viitasammakko ja täplälampikorento.

Kaatopaikka

Nekalanranta koskeissa kaavoissa ja strategioissa tärkeänä tavoitteena nousee esiin vanhan kaatopaikan kunnostus ja alueen muuttaminen virkistyskäyttöön. Alueella sijainnut Nekalan kaatopaikka oli käytössä vuosina 1929– 1958. Vanhalta kaatopaikalta tulevien suotovesien on todettu edelleen lisäävän lidesjärven ravinnekuormaa ja rehevyyttä, sisältävän laatuunormit ylittäviä määriä arseenia, kadmiumia, kuparia, kobolttia, kromia, lyijyä, nikkeliä, sinkkiä ja vanadiinia.

Yleiskaavassa asia on nostettu esiin merkinnällä **Puhdistettava/kunnostettava alue** (saa): ”Alueen pilaantuneisuus tulee selvittää ja kunnostaa käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla.”

Lisäksi rantavyöhykkeellä, luonnonsuojelualan rajan sisäpuolella, on määräys **Saastunut maa-alue** (saa-2). Merkintä on siirtynyt sellaisenaan lidesjärven osayleiskaavasta.

Sekä yleis- että osayleiskaavassa ohjeistetaan, että alueen maaperän pilaantuneisuus on selvittävää ja alue on kunnostettava sen käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla.

Tämän yleissuunnitelman kanssa samanaikaisesti on ollut käynnissä kaatopaikan kunnostuksen yleissuunnitelma. 3 hehtaarin laajuisen kaatopaikka-alueen lisäksi alueen reunoilta on löytynyt kaatopaikkaa palveleita pilaantuneita reuna-alueita. Kunnostuksen toteutuksessa on päädytty vaihtoehtoon, jossa rantaluiska kevennetään ja jätettyä aluetta peitetään.

Kuva 8. Ilmakuva vuodelta 1956, jolloin kaatopaikka oli vielä toiminnassa ja muu puistoalue viljelykäytössä. Tampereen karttapalvelu.

Kuva 9. Kansallisen kaupunkipuiston rajaus. Tampereen kaupunki.

Viinikka-lidesjärven osa-alue

Nekalanranta sijoittuu suunnitellun Tampereen kansallisen kaupunkipuiston alueelle. Kansallisen kaupunkipuiston kuudesta osa-alueesta Nekalanranta kuuluu Viinikka-lidesjärven osa-alueeseen.

”Tampereen kansalliseksi kaupunkipuistoksi rajattu alue perustuu Tampereen tarinaan historiallisena teollisuuskaupunkina järvien ja harjujen maiseman solmukohdassa. Alueen erityispiirteitä ovat tunnusomainen ja tunnistettava maisema sekä teollisuushistoria ja kaupunkirakenteen ajallinen kerroksellisuus. Keskeisenä osana kansallisen kaupunkipuiston toteutusta ovat monimuotoiset ja laajat luontoalueet sekä monipuoliset virkistyspalvelut. Laajuudeltaan kokonaisuus on 3 665 hehtaaria.”

Pormestariohjelma 2021-2025

Tampereen pormestariohjelmassa 2021-2025 nostettiin esiin Nekalanrannan ”säilyttäminen luonnontilaisena”. Taustalla on valtuustoaloite, jonka mukaan puisto tulisi ottaa mukaan luonnonsuojelualueeseen. ELY-keskuksen kanta on, ettei koko alue ole luonnonsuojelulain mukainen alue mm. voimakkaasti rakennettujen osa-alueiden sekä vanhan kaatopaikan vuoksi. Suunnittelun aikana on rakentunut yhteinen käsitys siitä, että pormestariohjelman kirjauksen pohjalta suunnittelussa nojautaan luonnon monimuotoisuuden ylläpitoon ja parantamiseen.

3 NYKYTILA

Sijainti ja liittyminen ympäristöön

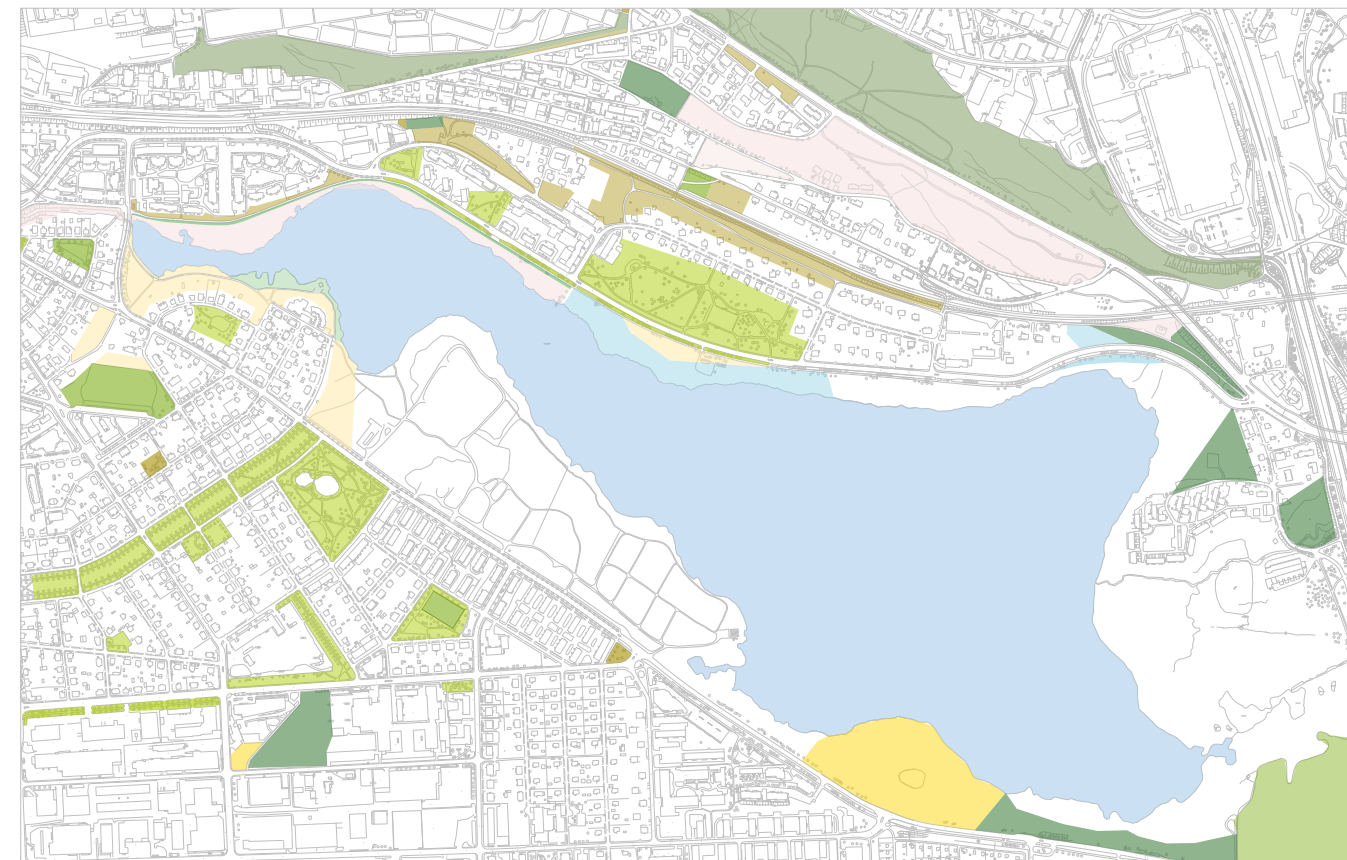
Nekalanranta sijaitsee Nekalan kaupunginosan pohjoisosassa. Nekala on pääasiassa 1930- ja 1940-luvulla rakentunut omakoti- ja pienkerrostaloalue. Nekalan ja viereisen Viinikan kaupunginosien pientaloalueet on määritelty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY). Nekalantien varressa, rakennuskanta on kaksikerroksisia pienkerrostaloja.

Nekalanrannan ympäristössä on useita rakennettuja puistoalueita. Puiston pohjoisosaan liittyy Nekalan ja Viinikan kaupunginosia jakava esplanadimainen Viinikanpuisto, joka on syntynyt 1910-luvulla asemakaavoituksen tuloksena. Viinikanpuiston ja Nekalantien kulmaan sijoittuu toinen puistoalue, Lampipuisto, joka on syntynyt kostealle ja rakentamiseen huonosti sopivalle alueelle 1950-luvulla. Lampipuiston keskellä sijaitsevaa lampea kehystävät nurmialueet, tiheä käytäväverkosto ja suuret puut. Puiston reunassa on pieni leikkipaikka. Etelämmäs Nekalaan sijoittuu toiminnallinen Riihipuisto, jossa on myös Riihitien kenttä. Riihipuisto on rakennettu 1960-luvulla ajan suunnittelullisen tai kaupunkikuvallisen näkemyksen mukaan.

Kaupunginosan rakennettujen puistojen lisäksi Nekalanranta liittyy järveä kiertäviin viher- ja virkistysalueisiin. Puistosta kaakkoon sijoittuvat ranta-alueet ovat erityisen tärkeitä linnustolle sekä virkistysmielessä linnuston tarkkailuun. Järven itäiseen poukamaan sijoittuu Iidesjärven lintutorni. Puiston vastarannalle sijoittuu Iidesjärven matonpesupaikka. Nekalanrannasta luoteeseen päin ranta on puistomainen.

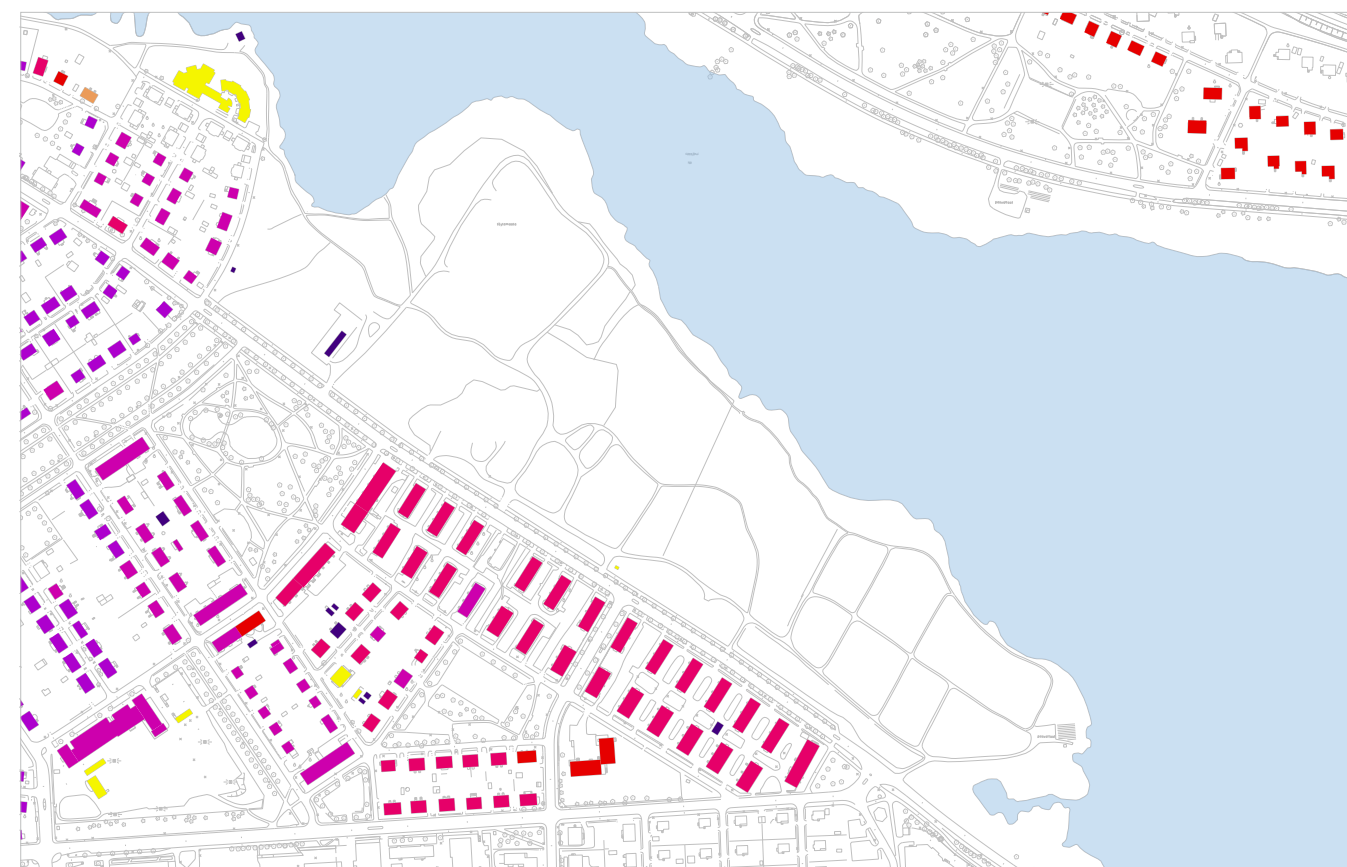
Kuva 10. Nekalanrannan ympäristön asemakaavoitetut viheralueet kunnossapitoluokittain. Lähde: Paikkatietoikkuna.

- R2 Toimintaviheralue
- R3 Käyttöviheralue
- R4 Suoja- ja vaihtumisviheralue
- A1 Arvoniitty
- A3 Maisemaniitty
- M2 Lähimetsä
- M4 Suojametsä
- S Suojelualueet
- Muut suojellut alueet

Kuva 11. Ympäröivä kaupunki-rakenne rakennusvuosikymmenten mukaan. Lähde: Tampereen karttapalvelu.

- 1900-1910
- 1910-1920
- 1920-1930
- 1930-1940
- 1940-1950
- 1950-1960
- 1960-1970
- 1970-1980
- 1980-1990
- 1990-2000
- 2000-

Kuva 12. Puiston nykytila kantakartan, ilmakuviin, mittauksen ja maastohavaintojen mukaan. Maisema-arkkitehtitoimisto Näkömä Oy.

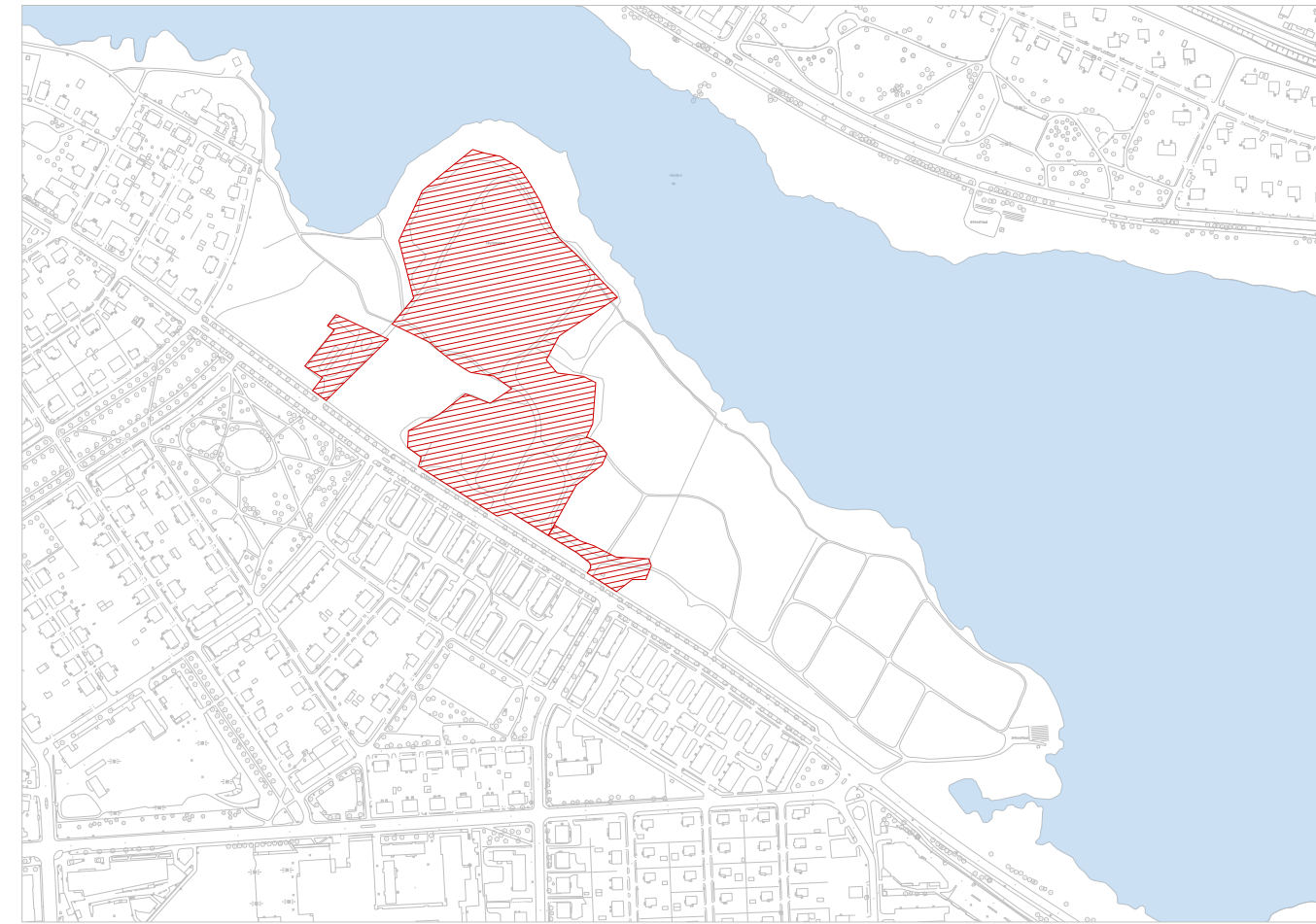
Alueen nykytilan identiteetti

Nekalanrannan nykytilan identiteetti muodostuu sitä ympäröivän kaupunginosan luomista raameista sekä virkistysalueen maisemallisista elementeistä. Identiteetin vahvin tekijä on puistoa reunustava lidesjärvi. Järvi on perusluonteeltaan rehevä järvi, jonka tilaa leimaa leväkuennat, happikato ja samentuminen. Järvi ei ole uintikelpoinen, ja veden laatu on heikko.

Järveä ympäröivät virkistysalueet ovat paikoin hyvin kapeita ympäröivien liikennealueiden sijoittuessa paikoin aivan järven rantaan. Nekalanranta on tästä poikkeus; matkaa järven ja Nekalantien välillä on puiston kohdalla jopa 330 metriä. Koko puistoalueen pinta-ala on noin 20 hehtaaria.

Nekalanrannan ympäristö mielletään asukkaiden ja muiden alueen käyttäjien keskuudessa arvokkaana ja houkuttelevana luontokohteena. Mielikuvien ja todellisuuden välillä voidaan havaita ristiriitaisuutta, sillä suuri osa puistosta on nykyisin varattu erilaiseen varastointiin ja liikennöintiin virkistys- tai luontokokemusten sijaan. Alueella esiintyviä luontoarvoja on käsitelty seuraavalla aukeamalla.

Nykytilassa puistosta löytyy maa-ainesten varastointipaikka (vanhan kaatopaikan alueella), kaupungin maarakennustöiden varikko ja varastointialue, huoltorakennus, kaupungin vanha taimisto, josta kaupungin viheralueet ovat ennen saaneet puuntaimensa, sekä matonpesupaikka ja viljelypalsta-alue.

Kuva 13. Kartalla alueet, jotka ovat tällä hetkellä virkistyskäytön ulkopuolella, esim. aidattua varikkoaluetta tai raskaalla ajoneuvokäytössä olevia alueita.

Alue on jäänyt vähäiselle hoidolle, ja kasvilisuus on ottanut enenevässä määrin valtaa myös ihmisen muokkaamista alueista. Esimerkiksi vanhan kaatopaikan alueelle on kylväytynyt laajoja esiintymiä jättipalsamia, joka on voimakkaasti leviävä haitallinen vieraslaji.

Alueen villiintynyt kasvilisuus nähdään myös osana nykytilan identiteettiä. Villiintyminen ja vieraslajit ovat kuitenkin pitkällä tähtäimellä ongelma, johon on puututtava, jos alue halutaan turvalliseen ja terveelliseen virkistyskäyttöön.

LÄHTÖTIETOTYÖPAJA

Asukkaita ja yhdistyksiä osallistunut suunnittelutyön alussa pidetty lähtötyöpaja toi hyvin esiin alueen käyttäjien näkemyksiä alueesta. Säilytettäväksi asioiksi nousivat luontoarvoihin ja luonnontuntuun liittyvät asiat, mm. monipuoliset biotoopit, niityt, lahoppuut, rannan tiheiköt ja vanhan taimiston puusto.

Toisaalta asukkaat toivoivat runsaasti myös alueen kehittämistä toiminnallisemmaksi ja virkistyskäyttöön. Toivottuina toimintoina nousivat mm. seikkailuhenkinen leikkipaikka, tulentekopaikka ehkäisemään luvattomia nuotioita, koirapuisto, luonto-oppiminen, opastettu luontopolku sekä pitkospuut. Yleisesti nähtiin, että Nekalantien läheisyydessä voidaan tehdä enemmän muutoksia sekä hyödyntää nykyisinkin rakennettuja alueita toimintojen sijoittumiselle. Alueelle toivottiin lisäksi siisteyden ja turvallisuuden lisäämistä.

Kuva 14. Vanhan kaatopaikan kasvilisuus on kerroksellista. Mukana on myös runsaasti vieraslajeja.

Kuva 15. Puistossa on runsaasti ajoneuvokäytössä olevia alueita.

Kuva 16. Puistossa on vain vähän rantaanpääsypaikoja.

Kuva 17. Vanhan taimiston alue on niittyvaltaista ja monet käytävät ovat nurmetuneita. Puusto on monilajista.

Kuva 18. Näkymä lidesjärvelle rantapolulta.

Kuva 19. Vanhan taimiston alue on nykytilassa korkeaa heinikköä ja tiiviisti istutettuja puurivejä.

Kuvat 20. Nekalanrannan rantavyöhykkeellä on myös nuorta pioneeripuustoa kasvavia osuuksia.

Luontoarvot

Valtaosa puiston luontoarvoista liittyy viereiseen lidesjärveen. Rantavyöhykkeellä, joka on osa luonnonsuojelualueeksi valmisteltavaa aluetta, esiintyvät muun muassa EU-direktiivilajit viitasammakko ja täplälampikorento. Järvi rantoneen on myös maakunnallisesti arvokas lintu-alue sekä arvokas lepakoalue. Lepakkoalue ulottuu myös puiston maosiin. (Ramboll, 2021)

Puiston maa-alueella merkittävimmät luontoarvot ovat erityisen tärkeät lintukohteet. Puiston luoteisosassa on linnustollisesti arvokas metsikkö, jossa on tavattu uhanalaista, suojeltavaa valkoselkätikkää, sekä useana vuotena myös pikkutikkaa. Kaatopaikan kaakkoispuolinen rantavyöhyke sekä vanhan taimiston alue on tunnistettu naurulokkien kolonia-alueiksi. Vanhan taimiston alue on erityisen tärkeä muuton aikainen alue. Lintualueiden lisäksi puiston keskiosasta löytyy pienialaisia kohteita, jotka on määritelty erittäin arvokkaiksi hyönteiskohteiksi. Uhanalaista mäkihiihikoita ei puistossa ole esiintynyt. (Ramboll, 2021)

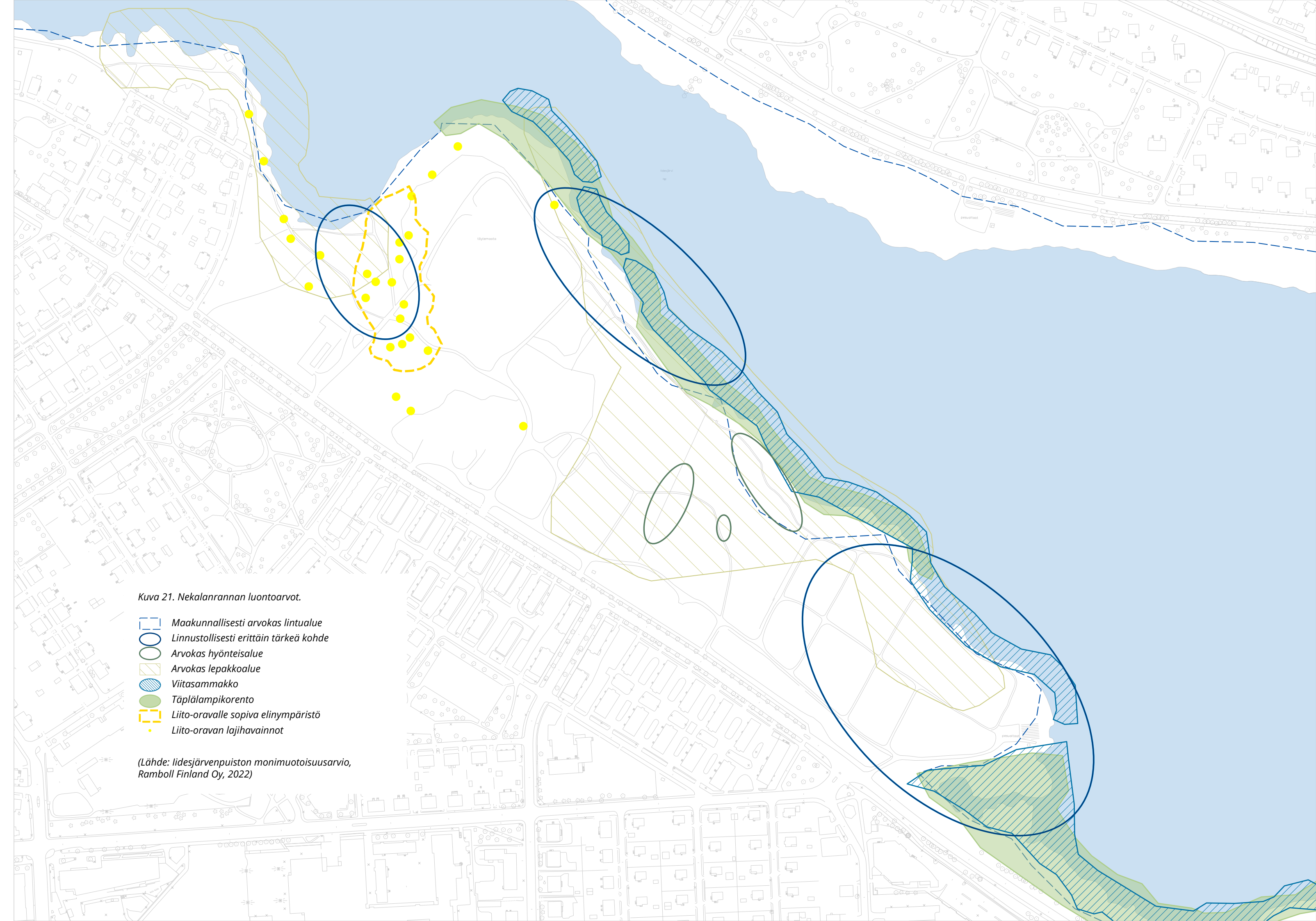
Lidesjärven eteläpuolella on liito-oravalle soveltuva elinympäristöä. Uusimmassa selvityksessä ei havaittu liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Selvitysalueelta havaittiin kolme papanapuuta. (Sitowise, 2024) Liito-oravan ydinalueeksi on määritelty metsikkö kaatopaikan länsipuolella (Sitowise, 2022). Suunnitelmassa on huomioitu tuoreimman selvityksen lisäksi myös Laji.fi kerätyt havainnot.

MONIMUOTOISUUSARVIO

Nekalanrannan monimuotoisuusarvio-raportti (Ramboll, 2021) laadittiin yleissuunnitelmatyön aikana. Raportissa arvioitiin alueen nykytilan sekä suunnitelmaratkaisujen monimuotoisuutta englantilaisella *Biodiversity Metric 3.0* -laskentatyökalulla, jossa elinympäristökuviot pisteytetään laatukriteerien avulla. Yleissuunnitelmaa arvioitiin sen luonnosvaiheessa, ja monimuotoisuusarvion nostamat parannusehdotukset otettiin huomioon lopullisen yleissuunnitelman laatimisessa. Yleissuunnitelman lopulliselle versiolle laadittiin uusi laskenta (Ramboll 2025), jolla varmistuttiin, että suunnitelma tukee alueen biodiversiteetin parantamista lähtötilanteeseen verrattuna.

Kasvistollisesti puistossa ei esiinny uhanalaisia lajeja tai kasvillisuustyyppejä. Alueen kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksessä (Sitowise, 2020) on nostettu avoimet niitty-ympäristöt ja lidesjärven luontaisen rantakasvillisuuden vyöhykkeet huomionarvoisiksi kohteiksi. Nekalanrannan monimuotoisuusarvion (Ramboll, 2021) mukaan puiston nykytilan 25:stä eri elinympäristöstä rantaelinympäristöt sekä yksi metsäkuvio saivat monimuotoisuuden laatu-arvosanakseen hyvät (good), muut elinympäristöistä olivat laadultaan keskinkertaisia (moderate) tai heikkoja (poor).

Luontoarvoja uhkaa nykytilanteessa runsas vieraslajien määrä. Koko lidesjärven alueen kasvillisuudessa on huomattavasti leviämään päässeitä haitallisia vieraslajeja, enimmäkseen ruohovartisia kasveja. Nekalanrannan merkittävimmät vieraslajiesiintymät löytyvät vanhan kaatopaikan alueelta, jossa erityisesti jättipalsami muodostaa monin paikoin laajoja yhtenäisiä kasvustoja.

Kuva 21. Nekalanrannan luontoarvot.

- Maakunnallisesti arvokas lintualue
- Linnustollisesti erittäin tärkeä kohde
- Arvokas hyönteisalue
- Arvokas lepakoalue
- Viitasammakko
- Täplälampikorento
- Liito-oravalle sopiva elinympäristö
- Liito-oravan lajihavainnot

(Lähde: lidesjärvenpuiston monimuotoisuusarvio, Ramboll Finland Oy, 2022)

4 SUUNNITELMA

Suunnittelun tavoitteet

Nekalanrannan yleissuunnittelun käynnistäminen on liittynyt tahtoon parantaa viheralueen nykytilaa. Suunnittelun tavoitteiksi määriteltiin työn alussa luoda houkutteleva ja vetovoimainen identiteetti puistolle vahvistaen alueen luontopainotteisuutta. Suunnittelun lähtökohdina ovat olleet alueen luontoarvot sekä toiminnallisten alueiden kehittäminen. Toimintoja kehitetään luontolähtökohdista eri käyttäjäryhmiä ajatellen.

Alueelle suunnitellaan uusi laaja leikkipaikka. Lisäksi alueella säilytetään viljelymahdollisuus sekä lisätään koira-aitaus. Varsinaisia pelikenttiä alueelle ei sijoiteta, vaan tavoitteena ovat monipuolisesti käytettävät oleskelunurmet. Tärkeänä suunnittelutehtävänä on pidetty lisäksi lidesjärveä kiertävän kevyenliikenteen reitin sovittamista puiston sisällä sekä yhteydet muuhun kaupunkiin.

Suunnittelun tavoitteena on ollut säilyttää alueen puustoinen kehys, mutta uudistaa kuluutta maastoa ja kasvillisuutta tarpeellisilta ja välttämättömiltä osin. Lisäksi kaatopaikan alueen maisemoinnin maisema-arkkitehtoninen ilme on esitetty.

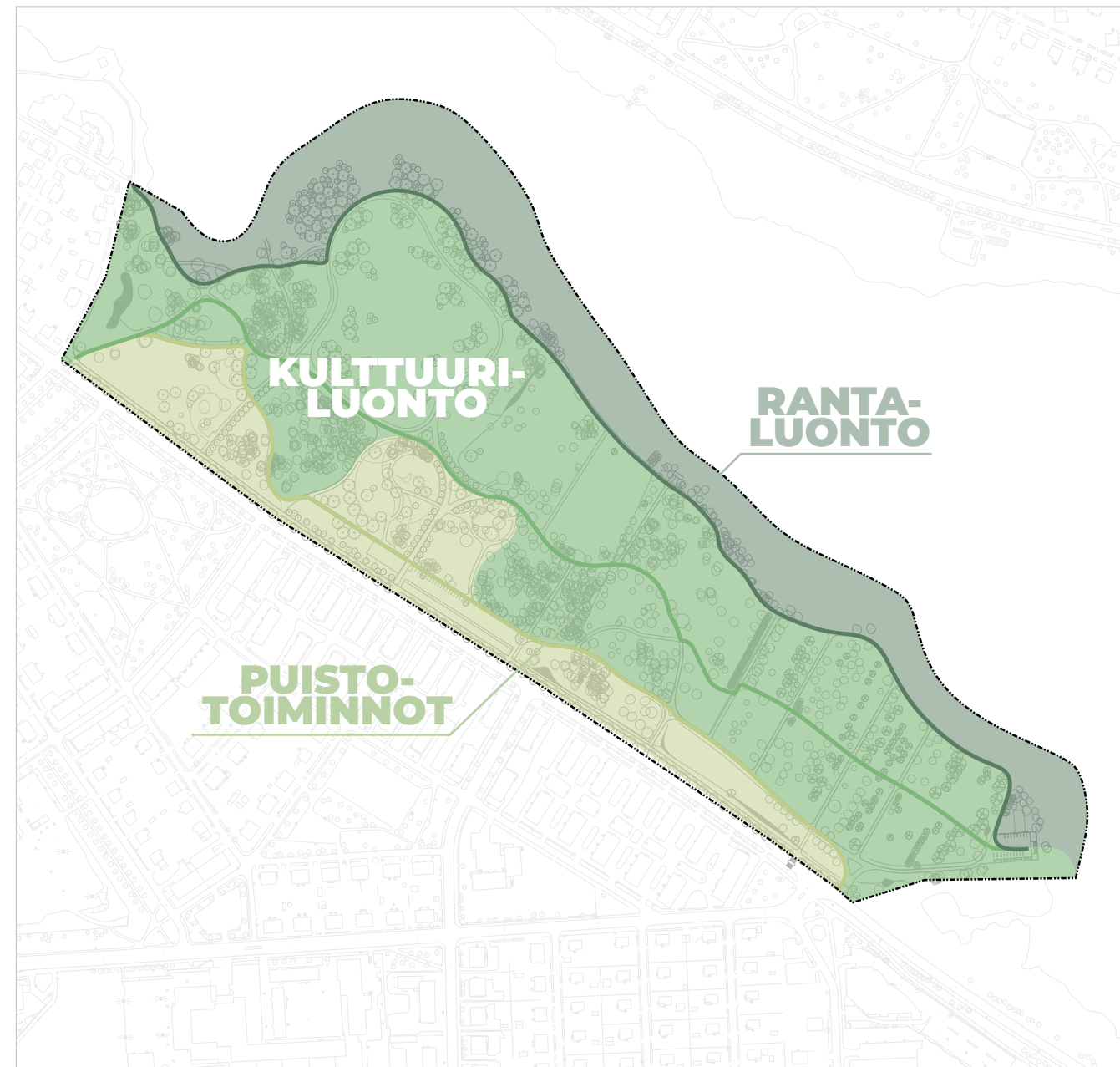
Luontoselvitysten ja arvioiden myötä tärkeäksi lähtökohdaksi nousi suunnittelun aikana erityi-

sesti rantavyöhykkeen luontoarvojen säilyttäminen. Myös muut luontoarvot on otettu huomioon toimintojen määrittelyssä ja sijoittelussa.

Alueen monia alueita on tarkoitus kunnostaa ja muuttaa Nekalanrannan yleissuunnitelman ratkaisuisista huolimatta. Näitä toimia ovat ainakin kaatopaikan kunnostus ja pilaantuneiden maiden käsittely, kaupungin varikkotoimintojen siirtäminen toisaalle, vanhan huoltorakennuksen purku ja haitallisten vieraslajien perusteellinen poistaminen.

Koska puiston suunnittelun yhtenä lähtökohdiana on ollut säilyttää viheralueen nykytilaa, on uusien toimintojen sijoittelussa pyritty hyödyntämään ensisijaisesti edellä mainitut, joka tapauksessa muuttuvat alueet.

Kuva 22. Suunnittelualue on jaoteltu erityyppisiin vyöhykkeisiin luontolähtökohdista.

Konsepti ja suunnitelman reunaehdot

Suunnitelma-alueen lähtökohtien, nykytilan analyysin sekä suunnittelutavoitteiden pohjalta luotiin alkuvaiheessa oheinen konseptikaavio. Konsepti osoittaa toimintojen likimääräisen sijoittumisen ja laajuuden, reitistön ja sen hierarkian sekä tilalliset lähtökohdat mm. avoimena pidettävien näkymien muodossa.

Varsinaisissa suunnitelmaratkaisuissa konseptin lähtökohtia on joltain osin tarkennettu yleissuunnitelman tarkistettujen reunaehdojen mukaan. Reunaehdot on esitetty kootusti kuvassa 33.

Kuva 24. Suunnitelman konsepti ja kuvat 25-31.

NEKALANRANTA
 YLEISSUUNNITELMAN
 REUNAEHDOT
 1:2000 (A2)

Kuva 34. Nekalanrannan yleissuunnitelma ja merkintöjen selitykset.

- MERKINTÖJEN SELITYKSET**
- KASVILLISUUS**
- SÄILYVÄ LEHTI-HAVUPUU, määttu
 - SÄILYVÄ LEHTI-HAVUPUU, ei määttu
 - POISTETTAVA LEHTI-HAVUPUUPENSAS, tähtien alkupää poistetaan kasvillisuutta säilytettävän puitten kasvukokoaikojen parantamiseksi
 - ISTUTETTAVA PUU, käytetään paikalle omintakeita lajeja
 - ISTUTETTAVA PIENPUU, käytetään kotimaisia lajeja kuten pihlaja, omenapu ja tuomi
 - SÄILYVÄ PENSASALUE
 - ISTUTETTAVA PENSASALUE
 - SÄILYVÄ METSÄNPOHJAKASVILLISUUS
 - UUSI METSÄNPOHJAKASVILLISUUS
 - SÄILYVÄ VESAKKO
 - SÄILYVÄ RANTAKASVILLISUUS
 - SÄILYVÄ RUOHIKKO
 - UUSI KOSTEIKKOKASVILLISUUS
 - SÄILYVÄ VILJELYPALSTOJEN ALUE nykyisen viljelypaikkojen alue rajataan selkeämmin
 - SÄILYVÄ NIITTY
 - UUSI NIITTY, uudet niityt käytetään eri niitytyyppistä koostuvaksi monimuotoiseksi niityalueeksi
 - UUSI RUDEKAATTI
 - SÄILYVÄ NURMI
 - UUSI NURMI
- PÄÄLLYSRAKENTEET**
- SÄILYVÄ POLKU
 - SÄILYVÄ / KEHITETTÄVÄ KÄYTTÄVÄ TAI POLKU, käytettyä nykyistä parannetaan nykyisiä reittejä hyödyntäen
 - UUSI KÄYTTÄVÄ, leveys 1,5m tai 2,5m
 - SÄILYVÄ/PINTAKUNNOSTETTAVA KIVITUHKA
 - UUSI KIVITUHKA
 - UUSI ASFALTTI
 - UUSI SORA-HAKEPINTA
 - UUSI TURVAHAKKE
 - UUSI TURVASORA
 - UUSI MAAKASA
 - UUSI KIVEYS
 - Uudet PUUTASOT, rantarajien kosteiden kohtien tehdään pikospuumaiset puutasot
- KALUSTEET JA RAKENTEET**
- POISTUVA RAKENNUS
 - SÄILYVÄ RAKENNUS
 - RAKENNUSVARAUS
 - OLEVAT RAKENTEET, vanhan Nekalan tilan kiv- ja betonirakenteet säilytetään
 - UUSI LINTUTORNI, lintutorni suojellaan esteettömmäksi
 - UUSI KOIRAPUUSTON AITA
 - Uudet MAAPUUT JA -KIVET
 - Uudet LEIKKI- JA KUNTOLUVALINEET
 - Uudet PENKIT JA PÖYTÄPENKKIRYHMÄT
 - UUSI PYÖRÄPARKKI
 - UUSI ROSKA- tai SYVÄKERÄYSASTIA
 - UUSI VALAISIN
 - UUSI INFOKYLTI
- KUIVATUS JA TASAUS**
- SÄILYVÄ KORKEUSKÄYRÄ
 - UUSI KORKEUSKÄYRÄ, lämpötilan
 - UUSI KORKEUSPISTE, lämpötilan
 - SÄILYVÄ OJA
 - UUSI OJA
 - SÄILYVÄ/KEHITETTÄVÄ HULEVESIPAINANNE
 - UUSI HULEVESIPAINANNE
 - UUSI RUMPU
- Muut merkinnät:**
- UUSI TALKO-NUOTIO/ LUONNONTARKKAILUPAIKKA
 - UUSI RISTEYSABIE
 - UUSI LÄHOPUUTARHA
 - AVOIMENA PIDETTÄVÄ NÄKYMÄ
 - SUUNNITTELUALUEEN RAJA, luonnon
 - LUONNONSUOJELUALUEEN RAJA, luonnon
 - PUUSTON KAIVARAJAT

Kuva 35. Nekalanrannan alustavat kunnossapitaluokat.

R2 Toimintaviheralue	1,5 ha
R4 Suoja- ja vaihtumisasiheralue	1,8 ha
A3 Maisemaniitty	6,4 ha
A5 Maisemapelto	0,6 ha
M2 Lähimetsä	2,5 ha
S1 Suojelualueet	1,4 ha

Yleissuunnitelma

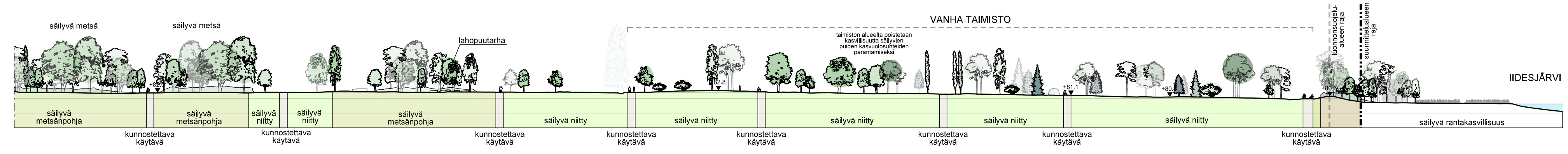
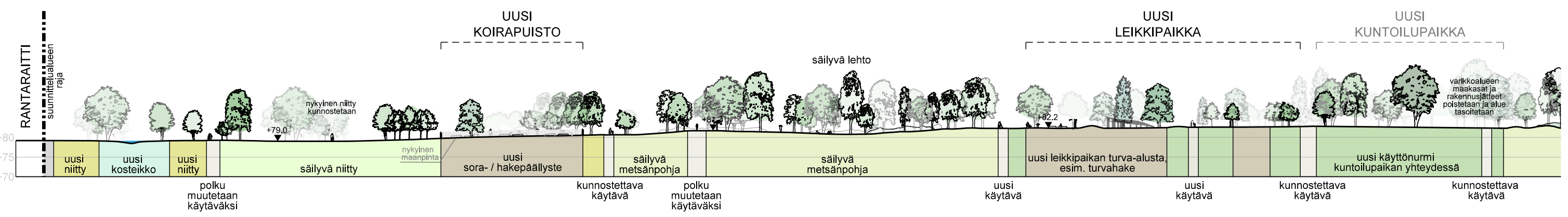
Nekalanrannan yleissuunnitelma muotoutuu nykyisen tilallisuuden, reitistön, kasvillisuuden ja oleskelupaikkojen ympärille. Nykytilan luomat raamit ovat toimineet runkona puiston kehittämiselle. Kehityskohteet on tunnistettu suunnittelun aikana ja niiden toimenpiteet on esitelty tässä osiossa.

Osiassa esitellään ensin koko yleissuunnitelmaa koskevat periaateratkaisut reitistön, valaistuksen, kasvillisuuden ja oleskelupaikkojen osalta. Periaatteet koskevat koko puistoa; ne ovat teemoja jotka toistuvat läpi puiston.

Periaateratkaisujen jälkeen raportissa esitellään yleissuunnitelma tarkemmassa mittakaavassa osa-aluekohtaisesti.

Yleissuunnitelman osa-alue suunnitelmat toimivat lähtökohdana puiston tarkemmalle toteutus- ja hoitosuunnittelulle.

Kuva 36. Pituusleikkaus A-A koko puistosta kahteen osioon jaettuna. Ylempi osio kuvaa väliä Rantaraitti - toiminta-alue. Alempi osio kuvaa väliä toiminta-alueelta matonpesupaikalle.

Kuvat 37.-38. Nykytilan (yllä) ja suunnitelman (alla) reitti-kaaviot.

- Ajotie / -alue
- Kevyen liikenteen pääkäytävä
- Kävelyn pääkäytävä
- Muu puistokäytävä
- - - Polku

Reitistön periaatteet

Nykytilanteessa koko puiston halki kulkevaa yhtenäistä ja sujuvaa reittiä ei ole, vaan reitistö on syntynyt eri aikakausina erilaisten toimintojen ja tarpeiden myötä. Yleissuunnitelmassa reitistön jatkuvuutta on tarkasteltu niin puiston sisällä kuin liittyen ympäröiviin alueisiin.

Puiston läpi johdetaan uusi pääreitti hyödyn-tään osia nykyisestä käytävä- ja polkuverkostosta. Pääreitti yhdistää pääosan puiston toiminnoista ja osa-alueista toisiinsa. Pääreitin linjaus on sujuva ja se pyritään tekemään kokonaan esteettömänä ja riittävän leveänä niin jalankulku- kuin pyöräilykäyttöön. Uudet raitin leveys on 3 m. Uuden pääreitin myötä kulkuvaihtoehdot puistossa monipuolistuvat. Pääreitin lisäksi pitkittäisiä kulkuyhteyksiä ovat Nekalantien säilyvä jalkakäytävä ja rannan rantaraitti, jota kehitetään tarpeellisilta osin.

Pitkittäisten yhteyksien lisäksi reittiverkostoa täydennetään poikittaisilla yhteyksillä, jotka yhdistävät katualan puistoon. Luontevimmat jalankulun sisäänkäyntialueet puistoon ovat lähellä kadun ylityskohtia, jotka on merkitty suojateilla. Puiston pääsisäänkäyntinä toimii jatkossa keskiosan toiminta-alue ja sen molemmin puolin tehtävät kulkuyhteydet. Suojatieltä leikkipaikan ohitse tehdään kokonaan uusi käytävä, jotta kulku puiston keski-osiin olisi luonteva. Leikki- ja kuntoilupaikkojen välistä ohjautuva käytävä toteutetaan 4 m levyisenä.

Pääosa puistokäytävistä tehdään 2,5 m levyisinä. Eniten käytetyt nykyiset polut perustetaan käytäviksi; herkimmillä alueilla polut perustetaan vain 1,5 m levyisinä, jotta ympäröivä luonto häiriintyy mahdollisimman vähän.

Jalankulun lisäksi puiston kulkuyhteyksiä on tarkasteltu myös ajotarpeiden mukaan. Nykytilanteeseen nähden ajotarpeet vähenevät huomattavasti toimintojen luonteen muuttuessa virkistysaluetta suuntaan. Sisäänkäyntialueen yhteyteen tehdään puistoa palveleva paikoitusalue. Lisäksi matonpesupaikan ja lintutornin yhteyteen tehdään pysäköintipaikat. Muuta ajoa puistoon ei jatkossa osoiteta.

RISTEYSALUEET

Käytävälinjausten sujuvuuden vuoksi osa käytävien risteyskohdista muodostuu monessa kohdassa huomattavan leveiksi. Leveän kivituhka-alueen sijaan risteyskohdat merkitään puistolle tunnusomaisin lahopuutarhoihin.

Lahopuutarhat kuvastavat puiston suunnitteluperiaatteita; lähtökohtana ovat paikan luontaiset piirteet ja materiaalit, mutta niitä kehittämällä voidaan muodostaa entistä enemmän luonto- ja virkistysarvoja.

Lahopuutarhat tehdään eri kokoisina kunkin risteysalueen mukaan. Risteysalueilla huolehditaan myös riittävän leveistä kulkuväylistä lahopuutarhan ympärillä.

Kuvat 39.-41. Ideakuvia risteysalueiden lahopuutarhoista.

Valaistuksen periaatteet

Nekalanrannan valaistuksessa kiinnitetään huomiota reittien ja toimintojen riittävään valaistukseen, kuitenkin huomioiden luontoarvojen asettamat rajoitteet. Oheisessa kartassa on esitetty periaatetasolla valaistavat reitit ja alueina valaistavat toiminnalliset kohteet.

Valaistuksessa erityisesti huomioitava luontoarvo ovat lepakkoalueet. Lepakkolajien kannalta tärkeää on säilyttää pimeitä alueita lepakkojen lisääntymis- ja levähdyspaikoilla, siirtymäreiteillä ja saalistusalueilla. Lepakkoalueilla noudatetaan kaupungin ekologisen valaistuksen toimintalinjoja.

Kuva 42. Nekalanrannan valaistuksen periaatteet.

- Katuvalaistus
- Käytävävalaistus, joka sammutettuna touko-syyskuun
- Toiminnallisen kohteen valaistus, joka sammutettuna touko-syyskuun
- Lepakkoalue

Kasvillisuuden periaatteet

Puiston yleissuunnitelmassa on kartoitettu nykyisen kasvillisuuden säilymismahdollisuudet, sekä kunnostus- ja uusimistarpeet perustuen lähtötietoihin sekä maastokäynteihin.

Tiivistyvässä kaupungissa kasvillisuuden merkitys korostuu. Kaupunkivihreällä voidaan parantaa pienilmastoa, sitoa ilman epäpuhtauksia, lisätä hyvinvointivaikutuksia ja parantaa viihtyisyyttä. Tavoitteena on säilyttää Nekalanrannan vehreä mosaiikkimainen ilme. Lisäksi huomioidaan luontoarvot sekä kasvillisuuden kerroksellisuus tulevaisuutta silmällä pitäen.

Puuston toimenpiteissä huomioidaan suunnittelun aikajänne tähdäten vuosikymmeniä eteenpäin. Puustoa säilytetään metsä-tyyppisissä elinympäristöissä ja puustoisilla niityillä. Ylitiheää taimiston puustoa harvennetaan, jotta voidaan taata jäljelle jääville yksilöille enemmän kasvutilaa ja elinvuosia. Puustoon on tarkoitus istuttaa uusia puita, jotta kun aikanaan puustoa joudutaan poistamaan iän ja kunnan puolesta, on tulevaisuuden maisemajä jätospuita jo tulossa.

Uutena puustoisempana alueena voidaan pitää kunnostettavaa kaatopaikan aluetta, jonne istutetaan monilajisia, ja -kerroksellisia puuryhmiä tai pienialaisia metsiköitä. Niiden lajisto on koto-peräisiä kukkivia puita ja pensaita, kuten tuomia ja pihlajia. Niistä muodostuu monilajinen reuna-

vyöhyke, mikä tarjoaa suojaa ja ravintoa linnuille ja hyönteisille. Puuryhmät rajaavat avointa tilaa sekä muodostavat avoimen niittyalueen reunaan kerroksellisen puustoisin ilmeen.

Puuvartisen kasvillisuuden lisäksi kasvillisuuden suunnittelussa on kiinnitetty erityistä huomiota niittyverkostoon. Nekalanrannan alue on lähivuosikymmenten aikana puustoutunut huomattavasti. Luontaista umpeen kasvua on suunnitelmassa pyritty välttämään, jotta puiston kasvillisuustyyppit eivät yksipuolistu, vaan elinympäristöjä on jatkossa monipuolisesti.

Säilyvien ja avoimena pidettävien niittyjen lisäksi kunnostettaville alueille luodaan uusia niittybiotooppeja. Niittybiotooppeja suunnitellaan monipuolisiksi eri näkökohdistista; puustoon suunnitellaan eri niittytyypeistä muodostuva kerroksellinen niittyvyöhyke, ruderaattialueita sekä kerroksellisia kumpareita erilaisista maa-aineksista ja lahopuista. Erikoisniityt ja ruderaattialueet sijoitetaan kaatopaikan alueelle puuryhmien ja metsiköiden lomaan. Monipuoliset niityt ovat eliöille tärkeitä, mutta tuovat oman lisänsä myös luontoteemaiselle virkistyskäytölle.

Perustetulle niitylle istutetaan kukkivia, mettä tuottavia luonnonkasveja siten, että koko kasvukauden alueella kukkii jokin laji. Myös talvella kasveista on iloa talventörröttäjänä. Niityn sekaan sijoitetaan lahoppuuta, johon porataan

reikiä hyönteishotelleiksi eli pörräisten piilo-, pesä- ja talvehtimispaikoiksi. Paahteiseen paikkaan voidaan istuttaa metsäapilaa, joka edesauttaa uhanalaisen mäkihiilikoin esiintymistä.

Osalle niityistä istutetaan perhosia houkuttelevia suomalaisia kukkivia niittykasveja. Lajeissa suositaan monivuotisia mesi- ja ravintokasveja, jotka soveltuvat aurinkoiselle niitylle, kuten kaunokkeja, maksaruohoja, neilikoita, pieta-ryrttiä, päivänkakkaraa ja hiirenvirnaa. Niityt on myös ihmiskävijöitä lahuttava kukkaniitty. Niityn reuna-alueille istutetaan lisäksi keväällä kukkivia sipulikasveja esim. krookuksia ja tulppaneja. Niitty varustetaan infotaululla.

Alueelle perustetaan lisäksi ruderaattialueita ja maakasvoja, jotka toimivat muistumana vanhan kaatopaikan alueen kasvillisuuden valtaamasta miljööstä. Kumpareisille alueille istutetaan kerroksellista ruderaattikasvillisuutta sekä annetaan kasvillisuuden kylväytyä ja kehittyä itsestään. Kasojen muodostuksessa voidaan käyttää myös olevia maa-aineksia, mutta tällöin mitään jäänteitä vieraslajeista ei saa esiintyä. Kerrokselliset kumpareet varustetaan infotaululla, joka kertoo alueen historiasta ja kasojen muodostamasta elinympäristöstä.

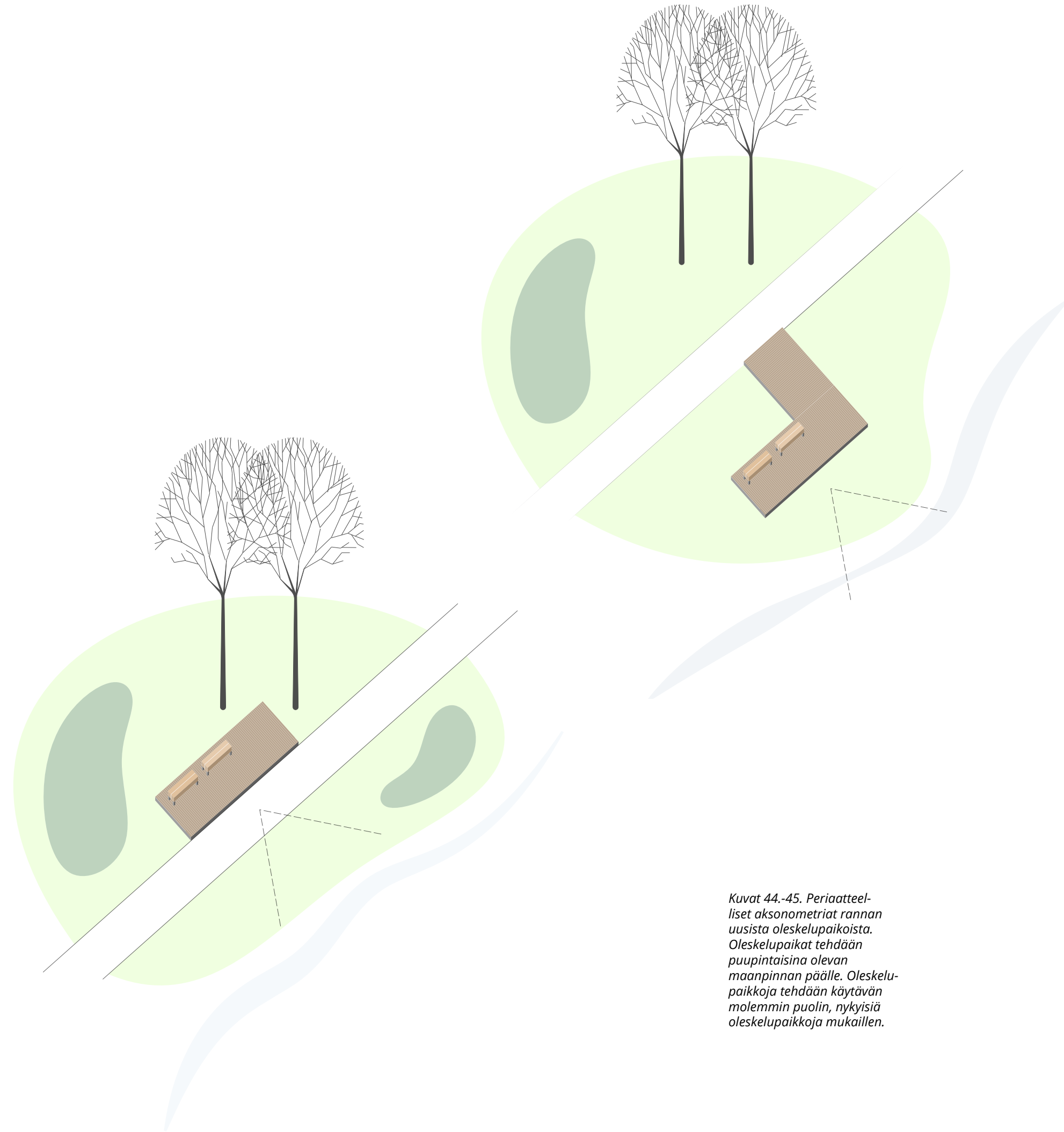
Kuva 43. Ideakuva niitystä.

Oleskelupaikkojen periaatteet

Nekalanrannan oleskelupaikkojen kehittämisessä hyödynnetään pääasiassa nykyisiä pysähtymispaikkoja. Paikat ovat muodostuneet aikojen saatossa ja ainakin osittain suunnittelemana, mistä johtuen voidaan ajatella, että sijainnit ovat luontaisesti oleskeluun houkuttelevia ja niitä kannattaa hyödyntää. Nykyiset oleskelupaikat ovat kuitenkin hyvin vaatimattomia, eivätkä pääasiassa täytä nykystandardeja esimerkiksi esteettömyyden osalta.

Ranta-alue on luontoarvoiltaan monipuolista ja herkkää, mutta veden läheisyyden vuoksi myös oleskeluun kutsuvaa. Rannan oleskelupaikkojen suunnitteluun tuleekin kiinnittää erityisen paljon huomiota. Oleskelupaikoille tehdään puupintaiset alustat. Puuterassit perustetaan kevyesti maanpinnan päälle ranta-alueen kaivuita välttämällä. Kunkin puuterassin päälle sijoitetaan kaksi penkkiä tai yksi pöytä-penkki-ryhmä. Penkkien katselusuunta on järvelle; rannan kasvillisuutta poistetaan paikallisesti näkymän avaamiseksi.

Kuvat 44.-45. Periaatteelliset aksometrit rannan uusista oleskelupaikoista. Oleskelupaikat tehdään puupintaisina olevan maanpinnan päälle. Oleskelupaikkoja tehdään käytävän molemmin puolin, nykyisiä oleskelupaikkoja mukaillen.

Puiston keskiosissa sijaitsevat oleskelupaikat suunnitellaan kaarevamuotoisina. Pintamateriaaleina käytetään kiveystä ja hakepintaa. Kiveyksenä käytetään esim. liuskekiveystä, jolla saadaan hyvin tehtyä kaarevia muotoja. Kiveystä käytetään aktiivisemmassa käytössä olevilla alueilla, esim. grillin alustana. Käyttöalustan ja ympäröivän luonnon vaihtumisvyöhykkeenä käytetään hakepintaa, joka toimii käyttöpintana, muttei luo jyrkkää kontrastia luonnontilaisiin alueisiin. Oleskelupaikat varustetaan 4-6 penkillä tai 2-3 pöytä-penkki-ryhmällä. Toiminta-alueen yhteydessä sijoitetaan uudelle oleskelupaikalle sijoitetaan lisäksi grilli.

Oleskelupaikkojen lisäksi puiston pääkäytävät varustetaan levähdyspaikkoina toimivien penkein. Penkkejä tulisi sijoittaa pääkäytävien varteen 250 m välein tai tiiviimmin. Penkit varustetaan selkä- ja käsinojin estettämyysvaatimusten täyttämiseksi.

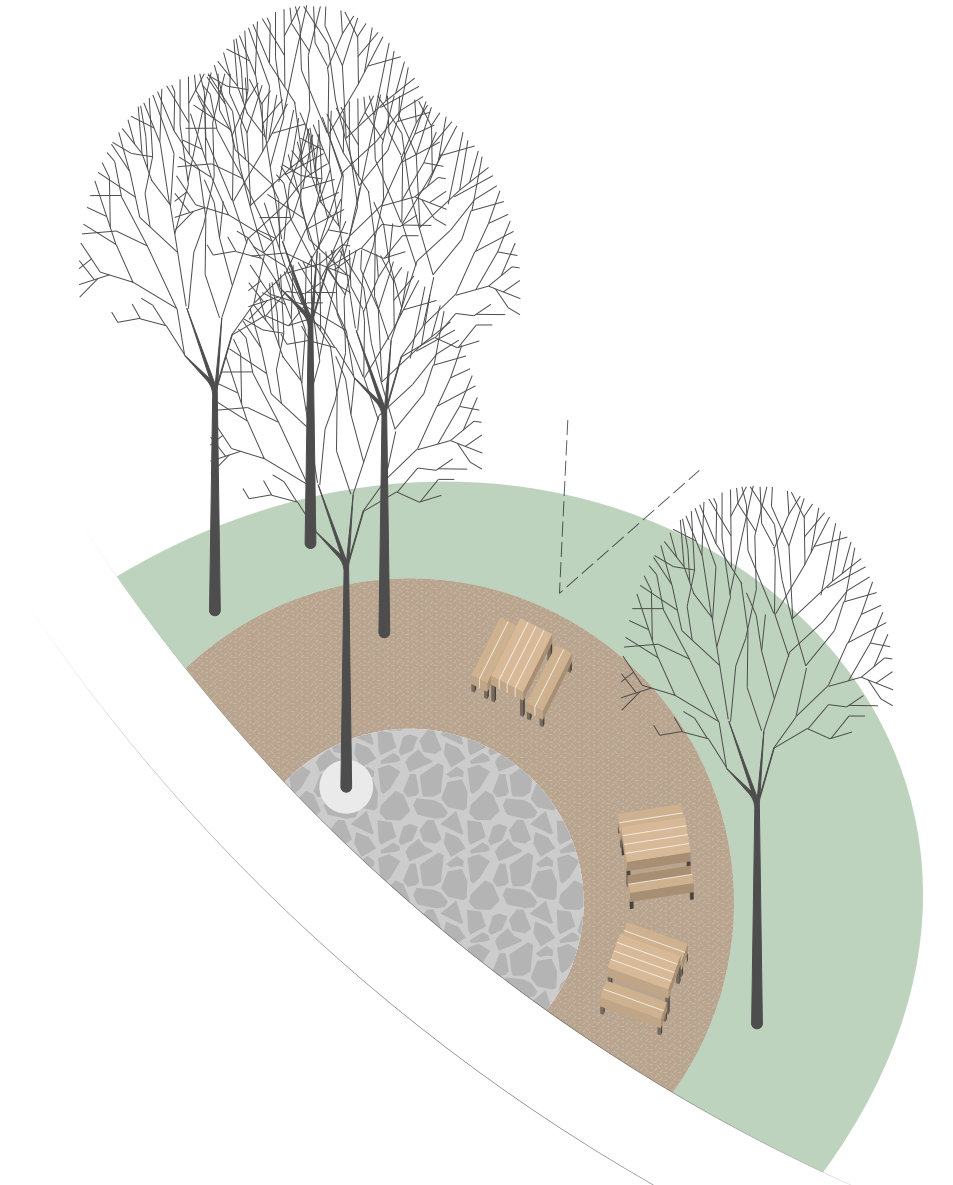
Koko puiston kalustus yhtenäistetään. Penkkien ja pöytien mallina käytetään luonnonympäristöön sopivaa kalustemallistoa. Kalusteiden päämateriaali on puu. Materiaaleissa suositaan kierrätysmateriaaleja.

Kuva 46. Ideakuva Lappsetin grillistä, joka on puistokäyttöön soveltuva ja kotimainen.

Kuva 47. Periaatteellinen aksometria puiston keskiosan oleskelupaikasta.

Kuvat 48. Ideakuva Suomalaisen Abau Designin Aitta-malliston kalusteista, jotka ovat jyhkeitä ja ekologisia.

Kuva 49. Näkymä Nekalanrannan luoteisosasta järvelle.

Osa-alueet

Nekalanrannan yleissuunnitelma-alue on jaettu 9 eri osa-alueeseen. Osa-alueet on numeroitu luoteesta kaakkoon oheisen kartan mukaisesti.

Seuraavilla sivuilla on kustakin osa-alueesta kuvattu alueen nykytila sekä esitelty suunnitelmaratkaisut ja tavoititila suunnitelmakarttana. Lisäksi kunkin osa-alueen monimuotoisuusarviot on koostettu tähän erillisestä raportista (Ramboll Finland Oy, 2021).

Osa-alue 1: Kunnostettavat niittyalueet ja koira-aitaus

Osa-alue 2: Säilyvät metsiköt

Osa-alue 3: Kaatopaikan alue

Osa-alue 4: Uudet leikki- ja toiminta-alueet

Osa-alue 5: Viljelypalsta-alue

Osa-alue 6: Kulttuuriniityt

Osa-alue 7: Vanha taimisto

Osa-alue 8: Matonpesupaikan uudistus

Osa-alue 9: Säilyvä rantavyöhyke

Kuva 50. Yleissuunnitelman osa-aluejako.

Osa-alue 1: Kunnostettavat niitty-alueet ja koira-aitaus

Nykytila

Nekalanrannan läntinen kulmaus Nekalan-tien ja Rantaraitti -nimisen kadun kulmassa on pääasiassa avoin heinävaltainen niitty. Vallitsevana lajina on seittikiainen, joka muodostaa yhtenäisiä kasvustoja. Niityn läpi kulkee useita polkuja, jotka halkovat sen osiin.

Niityn itälaidalla on vanha varastoalue ja huoltorakennus, jotka on aidattu verkkoaidalla.

Kuvat 51.-54. Valokuvia nykytilasta. Niittyvaltaisen osa-alueen läpi kulkee useita polkuja. Rannassa on oleskelupaikka.

Nekalan-tien ja Rantaraitti-kadun reunoilla on myös nurmipintaisia alueita. Vanhan muuntorakennuksen ympäristössä on leikattua nurmea sekä joitakin koristeistutuksia.

Niityn pohjoispuolella, lähellä rantaa on puustoisempi ja puistomaisempi osuus, josta käytetään myös nimitystä Kurjenpuisto.

Suunnitelma

Niittyalueelle sijoittuu pilaantuneita maita ja öljyistä täyttöä. Maat kunnostetaan erillisen suunnitelman mukaan, jonka jälkeen alueelle kylvetään uusi niitty. Niittyalueen poikki kulkeva erittäin käytetty polkuyhteys perustetaan käytäväksi.

Niittyalueen reunassa sijaitseva huoltorakennus on poistumassa ja sen alueelle sijoitetaan uusi koira-aitaus. Aitauksesta tehdään kaksiosainen siten, että siinä on erilliset aitaukset pienille ja isoille koirille. Isojen koirien aitauksen kooltaan noin 1600 m² ja pienten koirien noin 600 m².

Rantaraitti-tien varressa sijaitsevan muuntamon taakse sijoitetaan uusi kasvillisuuspaikka, johon vanhan kaatopaikan ja kunnostettavien niittyjen vedet johdetaan painovoimaisesti puhdistettavaksi.

Monimuotoisuusarvio

Nykyinen niittyalue on arvioitu laadultaan heikoksi rakenteellisen yksipuolisuuden sekä vieraslajien esiintymisen johdosta. Vanhan huoltorakennuksen alueelle ei annettu monimuotoisuusarviota sen kasvipeitteetömyyden johdosta.

Monimuotoisuutta saadaan parannettua, kun varastointi poistetaan alueelta ja alue otetaan puistokäyttöön. Osa-alueen laatukriteereiksi on lisäksi määritelty alueen pitäminen avoimena, pusikoitumisen välttäminen, haitallisten vieraslajien pitäminen poissa sekä kasvillisuusvalintojen kulutuskestävyys ja erikorkuisuus.

Yleissuunnitelma on yhdenmukainen tavoitteiden kanssa. Tarkemmat kriteerit huomioidaan jatkosuunnittelussa sekä hoitotoimenpiteissä. Monimuotoisuutta lisää myös uusi luonnonmukainen hulevesipainanne. Alueelle suunnitellut koira-aitaukset vähentävät niityn määrää.

Kuva 55. Osa-alueen 1 suunnitelma 1:1500.

Kuva 56. Ideakuva koira-aitauksesta.

Kuvat 57. Ideakuva kukkaniitystä.

Osa-alue 2: Säilyvät metsiköt

Nykytila

Osa-alue koostuu kahdesta metsiköstä, jotka ovat kävelyteiden ympäröimiä.

Pohjoisempi metsikkö on linnustollisesti erityisen tärkeä ja siellä on tehty runsaasti mm. tikkahavaintoja (enimmäkseen pikkutikka, myös käpytikka ja valkoselkätikka). Metsikkö on lehtipuuvaltainen lehtomainen metsäsaareke, jonka puulajeina tavataan ainakin vaahteraa, harmaaleppää, koivua, saarnea ja tuomea. Alue on notkelmassa ja täten kostea. Maalahopuuta on paljon. Metsikkö on myös liito-oravan ydinaluetta. Alueella on tehty runsaasti liito-oravahavaintoja.

Eteläisemmän metsikköalueen poikki kulkee pieni polku.

Kuvat 58.-61. Valokuvia nykytilasta. Alue koostuu metsiköistä ja niiden poikki kulkevista poluista ja käytävistä.

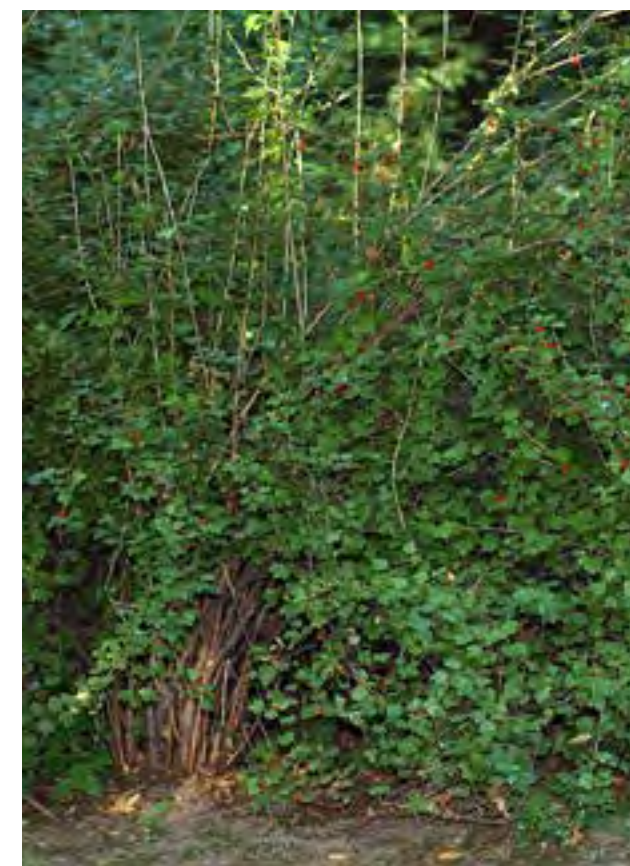
Suunnitelma

Osa-alueen metsiköt on tarkoitus pitää nykytilassa. Lahopuuta lisätään alueelle ja olemassa olevien puiden annetaan vanhentua rauhassa. Lintumetsää laajennetaan puiston pääkäytävän toiselle puolelle. Lahopuun lisäksi alueelle tehdään uusia istutuksia, jotka entestään parantavat pikkulintujen elinoloja tuomalla hyönteisiä ja marjoja. Sopivia lajikkeita alueelle, esim. herukat, tuomi, pajut ja jalot lehtipuut. Osa-alueelle ei sijoiteta toimintoja tai penkkejä. Linnustosta ja liito-oravan ydinalueesta voidaan kertoa infotauluihin.

Monimuotoisuusarvio

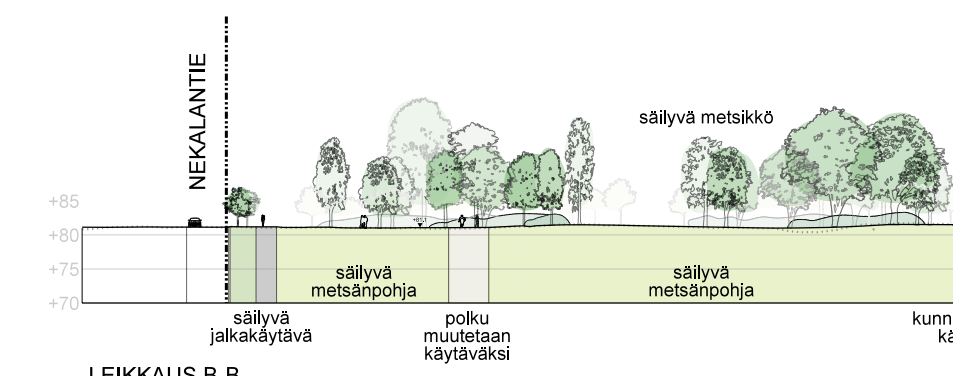
Puiston monimuotoisuusarvion mukaan osa-alueen 2 alueet ovat metsälaikkuja, joista pohjoisemman laatu on hyvä ja eteläisemmän keskinkertainen. Alueelle sijoittuu merkittävien lajien elinympäristöjä ja alueen monimuotoisuusarvot ovat korkeat.

Suunnitelma ei heikennä alueen luontoarvoja ja alueelle suunniteltu lahoppuutarha vahvistaa alueen monimuotoisuutta.

Kuvat 62.-63. Ideakuvia lintupuutarhoista.

Kuva 64. Osa-alueen 2 suunnitelma 1:1500.

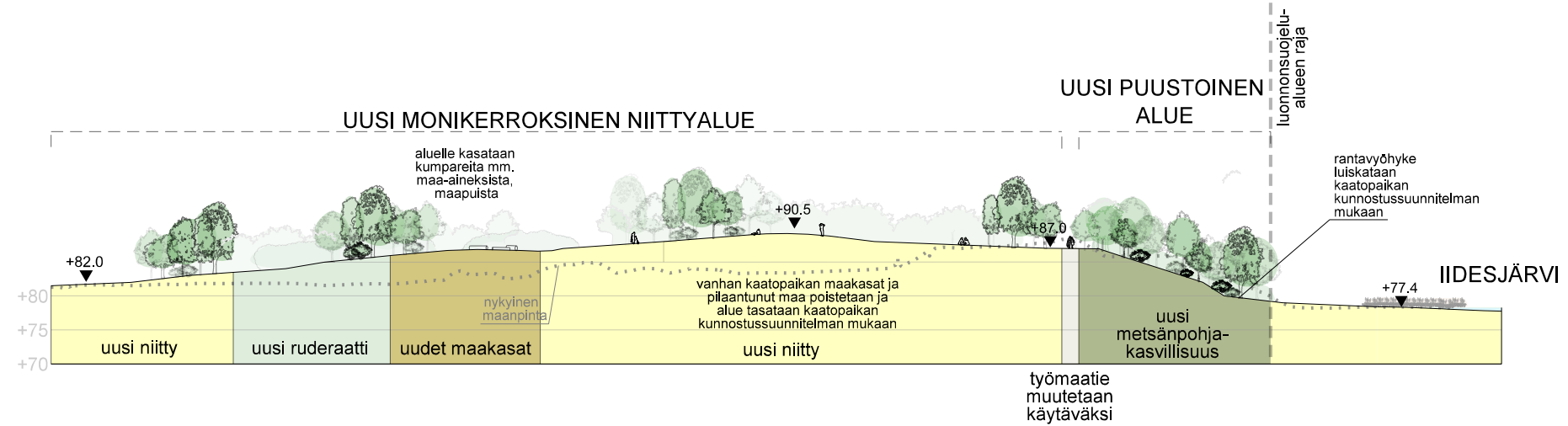
Kuva 65. Leikkaus B-B 1:1000.

Osa-alue 3: Kaatopaikan alue

Nykytila

Maa-ainesten varastointipaikkana toimiva vanhan kaatopaikan alue käsittää avoimen ympäristön, joka on reunoiltaan puustoutunut. Rantaan voimakkaasti laskeva rinne on rehevää, lehtomaisen kankaan metsikköä. Kaatopaikan avoin ympäristö käsittää maa-ainekasvoja ja kulkureittejä, jotka ovat pääasiassa ajoneuvoliikenteen käytössä. Maa-ainekasvat ovat suurimmaksi osaksi kasvipeitteisiä käsittäen kulttuurilajeja sekä puutarhalajeja. Vieraslajeja esiintyy runsaasti ja jättipalsami muodostaa laajoja kasvustoja kasojen ympärillä. Kaatopaikka-alueen vesirannassa on paikoin leveitä, korkeakasuisia järviruokovaltaisia kasvustoja.

Kuva 66. Leikkaus C-C 1:1000.

Kuvat 67.-69. Valokuvia nykytilasta. Vanha kaatopaikka-alue on toiminut vuosia maa-ainesten varastointipaikkana. Kasoilla kasvaa vieraslajeja. Alueen käytävät ovat leveitä ajoreittejä.

Kuvat 70-71. Ideakuvia kerroksellisesta niitystä ja levähdyspaikoista.

Kuva 72. Osa-alueen 3 suunnitelma 1:1500.

Suunnitelma

Vanhan kaatopaikan alue tulee kokemaan suuren muutoksen pilaantuneiden maiden kunnostuksen myötä. Alueen maamassat osittain uusitaan ja kaatopaikan alueelta ja ympäristöstä poistetaan haitalliset vieraslajiesiintymät, joita on runsaasti. Jätetäyttö eristetään pintaeristyksellä. Maaperän kunnostustoimien jälkeen alue muutetaan virkistyskäyttöön.

Kaatopaikan teknisen kunnostuksen ja perusuotoilun jälkeen kaatopaikan etelään avautuva alue muotoillaan kerrokselliseksi niitty- ja ruderaattialueeksi, jotka palvelevat alueen arvokasta eliöstöä. Ruderaattialueet sijoittuvat maakasoille ja niiden väliin. Niiden alueille kasataan risukasvoja ja maapuuita. Kumpareiden pinta voi olla monimuotoista maa-aineksiltaan ja niihin saa kehittyä omanlaisensa ruderaattikasvillisuus. Niittyalueelle tehdään rinnettä kiertävä reitti. Käytävä sijoitetaan kaatopaikan kunnostuksessa loivennetun rantaluiskan yläreunaan. Kaatopaikan pintakerrosten rakentaminen edellyttää järven puoleisen luiskan loiventamista, jotta stabiliteetti pysyy riittävänä. Rantaluiskaan tehdään uusi puustoinen niityrinne.

Rinnettä kiertävän reitin ympärille sekä rannan luiskan niitylle istutetaan monilajisia, ja-kerroksellisia puuryhmiä tai pienialasia metsiköitä. Niiden lajisto on kotoperäisiä kukkivia puita ja pensaita, kuten tuomia ja pihlajia. Niistä muodostuu monilajinen reuna-työhyke, mikä tarjoaa suojaa ja ravintoa linnuille ja hyönteisille. Puuryhmät rajaavat avointa tilaa sekä muodostavat avoimen niittyalueen reunaan kerroksellisen puustoisien ilmeen. Reitin varrelle puiden väleihin sijoitetaan penkkejä ja puustoikeinuja levähdyspaikoiksi. Tavoitteena on luoda vetovoimainen ja kasvillisuudeltaan monimuotoinen ympäristö.

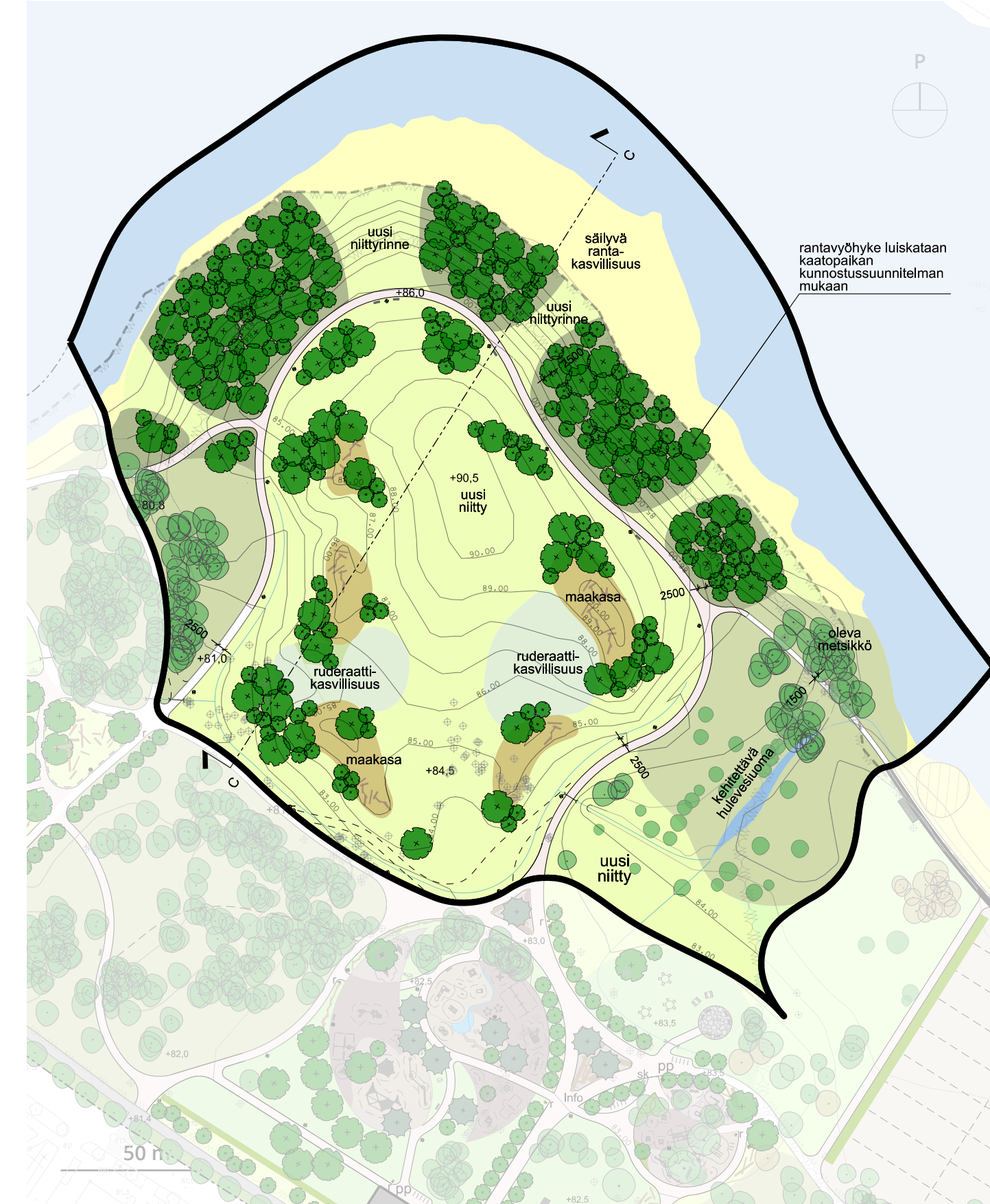

Monimuotoisuusarvio

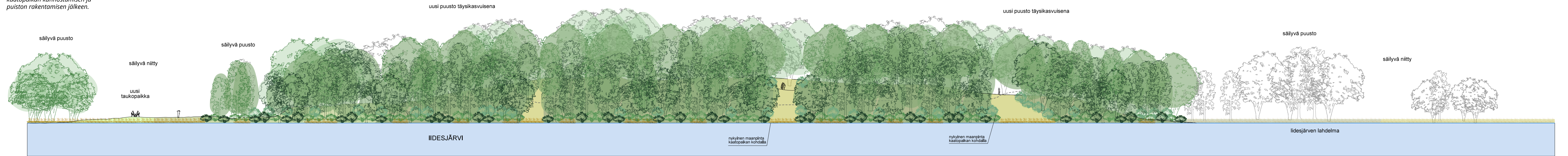
Kaatopaikka-alueen nykytila on arvioitu laadultaan heikoksi. Reunametsät ovat keskinkertaisia ja rantavyöhyke hyvää. Rantavyöhykkeen kasvillisuus on monimuotoisuudeltaan arvokasta.

Vanhan kaatopaikan alueen muuttaminen niityksi, jossa on pensaikkoa parantaa kasvillisuuden laatua. Alueelle suunnitellut risukot ja kerrokselliset kumpareet muodostavat myös jatkossa linnustolle tärkeitä pesäpaikkoja. Tärkein parantava laatutekijä on haitallisten vieraslajien perusteellinen poistaminen.

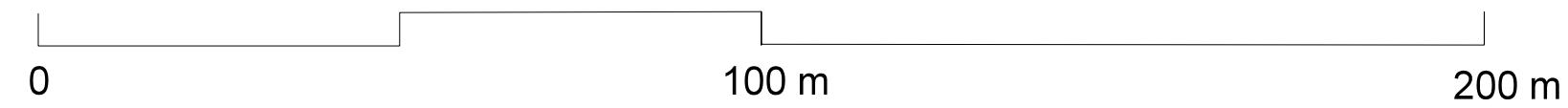
Lisäksi tarkemmassa suunnittelussa kasvillisuus tulee suunnitella kerrokselliseksi ja vaihtelevaksi ja kasvivalinnoissa suositaan monipuolisesti erilaisia kotimaisia mesikasveja.

Kuva 73: Kaatopaikan alueen julkisivu Iidesjärveltä sekä vastarannalta katsottuna kaatopaikan kunnostamisen ja puiston rakentamisen jälkeen.

Kuva 74: Kaatopaikan alueen julkisivu Iidesjärveltä sekä vastarannalta katsottuna ennen kaatopaikan kunnostamista.

Osa-alue 4: Uudet leikki- ja toiminta-alueet

Nykytila

Alue on voimakkaasti ihmisen muokkaama, ja ollut sitä jo pitkään. Osa-alueen länsireunassa on sijainnut rivitaloja, joiden purkamisen jälkeen paikalle on perustettu aidattu varikkoalue. Varikkoalue liittyy Nekalantiehen etelästä. Varikkoaluetta ympäröivät pienet metsiköt/puuryhmät, joita jakavat kulkuväylät ja kävelytiet. Alueelta kuljetaan maankaatopaikalle, mistä johtuen kulkuväylät ovat leveitä ja pääosin raskaan ajoneuvoliikenteen käytössä.

Osa-alueen itäreunassa olevat kangasmetsät ovat lehtipuuvaltaisia. Ne ovat rantavyöhykkeen lehtomaisia kangasmetsiä karumpia ja kuivempia, lähinnä tuoreen kankaan metsiköitä. Alueen metsät ovat voimakkaasti kulttuurivaihteisia, eikä niissä esiinny varsinaisesti erikenteisuutta.

Kuvat 75.-78. Valokuvia nykytilasta. Alue ei pääasiassa ole virkistyskäytössä, vaan sillä on erilaisia aidattuja ja aitaamattomia varastointi- ja ajoalueita.

Suunnitelma

Varikkoalue on poistumassa, ja kaatopaikan kunnostuksen jälkeen puistoon ei ole enää ajoneuvoliikennettä. Alue muutetaan virkistyskäyttöön. Alueesta tehdään Nekalanrannan toiminnallinen alue, jolle sijoitetaan tilava leikkipaikka kaikenikäisille lapsille sekä kuntoilu-paikka, joka palvelee vanhempia.

Osa-aluetta kehitetään puiston pääsisäänkäyntinä; leikki- ja kuntoilu-alueiden välistä kulkee leveä kulkuyhteys puiston muille tärkeille reiteille. Käytävä reunustetaan pienpuurivein, jotka johdattavat kulkijaa kohti kukkivaa puistoa. Reittien keskeisimmille risteysalueille luodaan lahpuutarhoja sommitellen puunrunkoja ja kiviä hakepinnalle. Risteyksiin istutetaan myös puita.

Leikkipaikka sijoitetaan pääreitillä länsipuolelle ja se suunnitellaan luontolähtökohdista. Leikkivälineet valitaan luonnonympäristöön sopivina, materiaalina käytetään pääasiassa puuta. Leikissä hyödynnetään alueelta löytyviä luonnonmateriaaleja kuten kiviä, käpyjä ja puunrunkoja. Puunrungoista rakennetaan leikkipaikan rajalle lahpuuaita, joka rajaa leikkialuetta luoden samalla elinympäristöjä pikkulinnuille ja hyönteisille.

Leikkipaikan muotoilu on vapaamuotoista ja soljuvaa, tavoitteena on myötäillä maastosta mahdollisesti löytyviä omia maastonmuotoja ja -piirteitä. Leikkialueille muotoillaan pieniä kumpuja ja harjanteita, jotka luovat leikkipaikalle suojaisempia paikkoja. Pintamateriaaleina käytetään pääasiassa leikkipaikalle soveltuvia hiekka- ja hakepäällysteitä, rinteissä

voidaan käyttää myös sidottuja materiaaleja kuten kierrätysraakakumipäällystettä.

Leikkivälineet ryhmitellään toiminnallisiksi kokonaisuuksiksi; kiipeilyalue, keinumaailma, hitaat leikit, vauhdikkaat leikit ja vesileikit. Lisäksi leikkipaikalle sijoitetaan luontoleikkein kannustavia rauhallisempia alueita kuten seikkailumetsä ja metsäinen taival. Leikkivälineiden ryhmittelyssä huomioidaan myös ikäryhmät, mutta eri ikäisten alueita ei rajata toisistaan aidalla.

Leikkipaikka sijoittuu Nekalanrannan toiminnalliselle vyöhykkeelle eli lähelle Nekalantietä. Leikkipaikan ja katualueen välille jätetään kuitenkin runsaasti tilaa, ja katualueen reunaan suunnitellaan monimuotoinen suojakasvillisuuden vyöhyke. Vyöhykkeelle istutetaan puita ja pensaikkoja, minkä lisäksi rajavaksi elementiksi rakennetaan hyönteishotelli-aita. Aita toimii sekä näkö- että melusuojana, ja rakennetaan erityisesti pölyttäjiä ja muita hyönteisiä palvelevana elinympäristönä käytäen paikalta löytyviä luonnonmateriaaleja. Hyönteishotelli-aita toimii myös opetuksellisenä elementtinä leikkipaikalla.

Kadun suojavyöhykkeen ja leikkipaikan nurmi-alueiden välille jätetään varaus leikkipuistorakennukselle. Leikkipaikka voidaan toteuttaa myös ilman rakennusta.

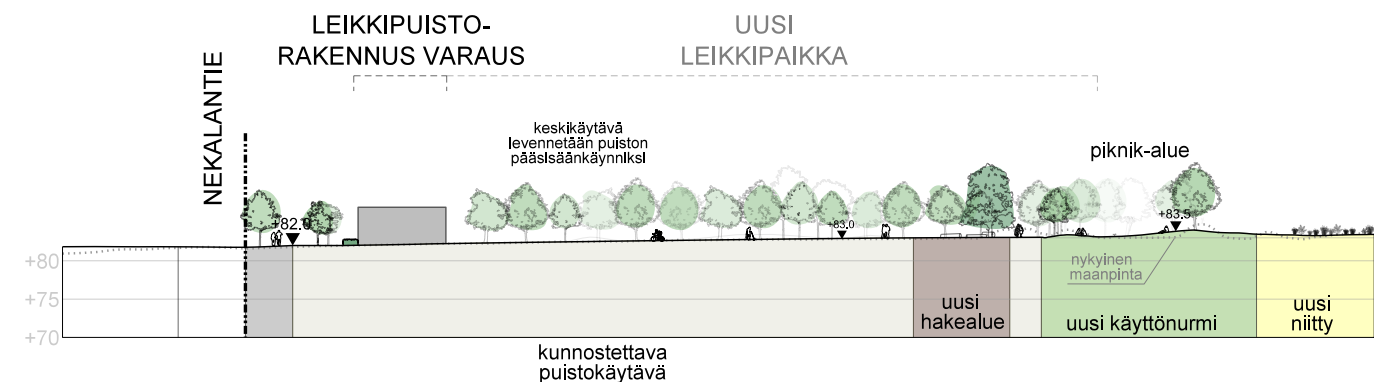
Pääkäytävän itäpuolelle sijoitetaan kuntoilu-paikka. Kuntoilualue suunnitellaan muotokielletään ja pintamateriaaleiltaan yhteneväiseksi leikkipaikan kanssa. Välineistössä suositaan

neutraaleja sävyjä ja puuta. Erilaisiin tasapaino- ja temppuilutoimintoihin hyödynnetään puunrunkoja. Kuntoilu-alueen eteläpuolelle luodaan avoin nurmialue, jota voidaan käyttää pelailuun ja puistojumppiin.

Leikki- ja kuntoilu-alueiden lisäksi, alueen toiminnallisuutta jatkaa uusi piknik-alue. Piknik-alue hyödyntää nykyistä avointa aluetta, josta avautuvat näkymät lidesjärvelle. Alueelle sijoitetaan uusi grillipaikka, jonka avulla vähennetään epävirallisia nuotiopaikkoja eri puolilla puistoa.

Osa-alueen kaakkoisreunaan, Nekalantien varteen, sijoitetaan koko puistoa palveleva pysäköintialue. Rakentamisessa hyödynnetään nykyinen kivituhkakenttä, joka on palvellut varikkoalueen ja maa-ainesten varastoinnin rekkaliikennettä. Kadun reunan pensasvyöhyke säilytetään, ja se toimii jatkossakin näkösuojana ja puistomaisen tunnelman jatku-mona.

Kuva 79. Leikkaus D-D 1:1000.

Monimuotoisuusarvio

Leikkipaikan kohdalle sijoittuva vanha varikkoalueella ei ole kasvillisuutta, joten sille ei ole annettu nykytilassa monimuotoisuusarviota. Viereiset metsä-alueet ovat laadultaan keskinkertaisia.

Leikki- ja toiminta-alueen rakentaminen lisää alueen kasvillisuutta, minkä myötä koko alueelle voidaan antaa monimuotoisuusarvosanat ja tilanne paranee nykytilasta.

Leikki- ja toiminta-alueiden pitäminen avoimena, kasvillisuuden monimuotoisuus ja häitällisten vieraslajien poisto nostaa alueiden laadun keskinkertaiselle tasolle. Luontoteemainen liikunta-alue sijoittuu metsäksi luokitellulle kuviolle, mikä vähentää alueen biodiversiteetti pisteitä tältä osin. Linnustetaan arvokas metsäkuvio osa-alueen itäosassa säilyä. Kokonaisuudessaan alueen monimuotoisuus pisteet kuitenkin nousevat.

Pysäköintialueen pohjoispuolelle sijoittuva metsäinen osuus säilyy. Helppokulkuisen metsän alueelle suunnitellaan erilaisia majoja tai rakennelman runkoja, joita käyttäjät voivat täydentää metsästä löytyvillä materiaaleilla. Majametsällä aktivoidaan puiston metsikköjä luoden luovuutta ja mielikuvitusta ruokkivaa toimintaa lapsille ja vanhemmille.

Kuva 80. Osa-alueen 4 suunnitelma 1:750.

Kuvat 81-90. Ideakuvia leikki- ja toiminta-alueesta.

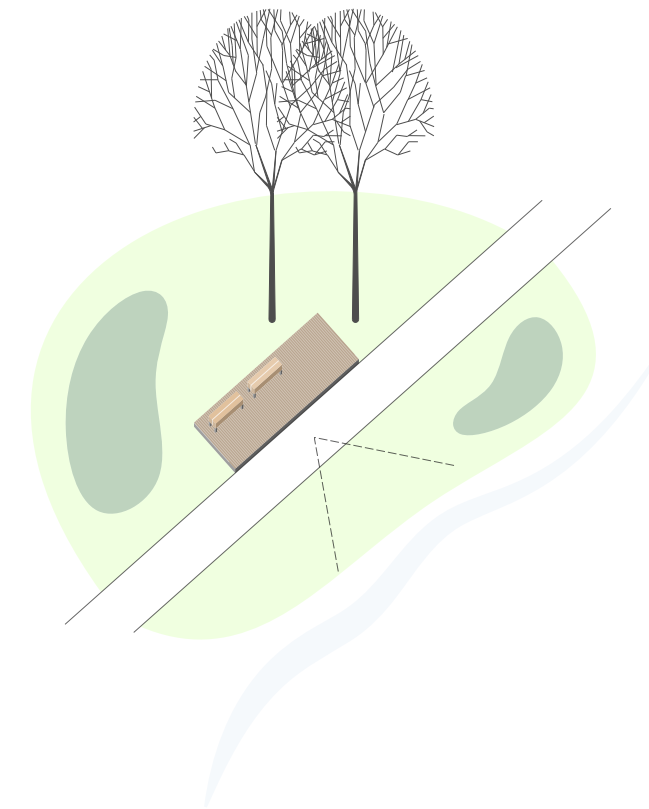
Osa-alue 5: Viljelypalsta-alue

Nykytila

Nekalan viljelypalstojen alue on avointa ympäristöä, jota reunustavat puustomaisen luonteiset, avoimet ja puoliavoimet ympäristöt. Viljelypalstojen läntinen sivu on luonteeltaan niittyosien ja puustoisten alueiden luonneltimaa, josta pohjoisosa on niittyvoittoista ja eteläosa pensaikkoisempaa ja pienipiirteisempää. Rannan tuntumassa kasvillisuus on voimakkaasti pensoitunut. Alueella ei esiinny erityisiä luontoarvoja eikä huomionarvoisia kasvillisuus- tai kasvikohteita.

Kuvat 91.-93. Valokuvia nykytilasta. Alueen luoteisosassa on niittyalue, jolla kasvaa puita. Kaakkoisosa on aktiivisessa käytössä olevaa viljelypalsta-alueita.

Kuva 94.-95. Rannan huonokuntainen pysähdyspaikka (alla) uusitaan oleskelupaikkojen periaatteiden mukaan (yllä).

Suunnitelma

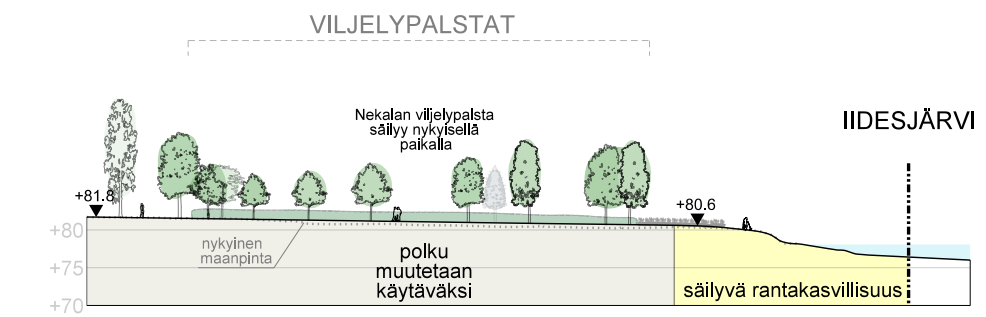
Viljelypalstat säilytetään. Palstojen vierestä ohjataan puistokäytävät, jotka sujuvoittavat pääsyä rantaan. Puistokäytävien ja palstojen väliin istutetaan pensasnauhat, jotka rajaavat viljelyaluetta paremmin yleisestä puistoalueesta. Palsta-alue pidetään kuitenkin avoimena, eikä näkymiä palstoille tai niiden yli haluta estää. Viljelypalstojen eteläpäätyn tehdään oleskelualue, josta puiston käyttäjät voivat katsella viljelytoimintaa ja monimuotoisia hyötykasveja.

Viljelypalstojen viereisen niittyalueen pusikoistumista pyritään välttämään. Niitty pidetään avoimena hoidon keinoin.

Monimuotoisuusarvio

Viljelypalsta-alue on Urban-luokkaa ja puustoinen niittyalue Other neutral grassland -luokkaa. Molemmat on arvioitu laadultaan keskinkertaisiksi.

Suunnitelmassa esitetyt pensasistutukset ja näkymien avaus eivät muuta monimuotoisuuden tilaa. Viljelyalueen itäosa sijoittuu nykytilassa metsäksi osoitetulle kuviolle, joka heikentää hiukan alueen monimuotoisuus-pisteytystä.

Kuva 96. Leikkaus E-E 1:1000.

Kuva 97. Osa-alueen 5 suunnitelma 1:1500.

Kuvat 98.-101. Valokuvia nykytilasta.

Osa-alue 6: Kulttuuriniityt

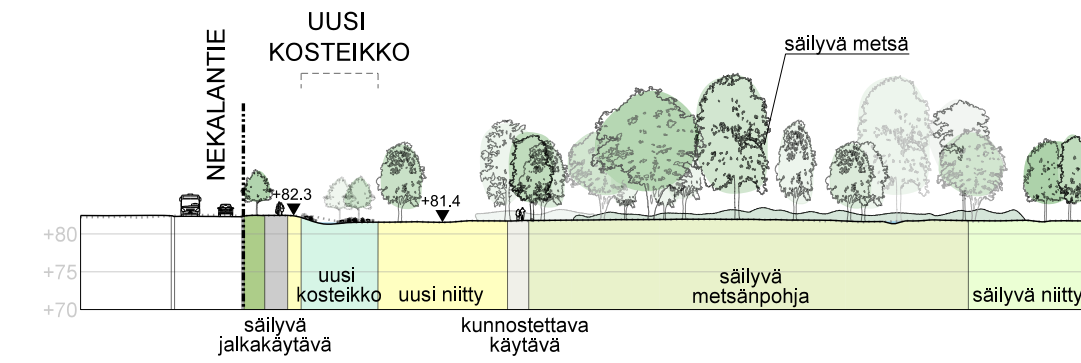
Nykytila

Alueella on sijainnut Nekalan tila pää- ja sivurakennuksineen. Osa-alueen länsiosaa on kulttuuriniitytä, jolla on havaittavissa puutarhamaisia piirteitä ja vanhan puutarhan elementtejä, mm. puutarhakasveja.

Kulttuuriniityn eteläosa on luonteeltaan kuivempaa, pienten niitylaikkujen ja tiestä reunustavien pensaiden ja puiden laikuttamaa ympäristöä. Itäreunaan on kasattu pienelle alueelle niittojätettä kulttuurivaikutteisen niityalueen reunaan.

Puistokäytävän itäpuoleiselta niityalueelta löytyy Nekalan tilaan liittyneiden rakenteiden jäänteitä kuten navetan betonirakenteita sekä vanha kivimuuri.

Alueen lounaisosa käytävän ja katualueen välissä on viimeaikoina toiminut jonkunlaisena varastointialueena ja alueelta löytyy rakennusjätettä ja roskaa. Kadun kulmassa on pieni muuntamorakennus.

Kuva 102. Leikkaus F-F 1:1000.

Kuva 103. Osa-alueen 6 suunnitelma 1:1500.

Kuva 104. Ideakuva lahpuutarhasta.

Suunnitelma

Vanhan Nekalan tilan niityt ja vanhasta puutarhasta muistuttavat kasvit säilytetään ja niitä hoidetaan kulttuuriarvot huomioiden. Tilan vanhat naveettarakenteet säilytetään muistumana alueen historiasta. Rakenteita ympäröivä puusto säilytetään mutta suoraan rakenteisiin kylvetyt puut poistetaan, jotta ne eivät vaurioita rakenteita. Vanhojen rakenteiden läpi kulkeva polku kunnostetaan käytäväksi korostamaan kulttuurihistoriallisten rakenteiden merkitystä alueelle. Kuvion kaakkoisosan metsikköön perustetaan lahpuutarha, jonka alueelle voidaan tuoda lahopuiden runkoja koko puiston alueelta.

Rannan puolen puistomaiset alueet säilytetään, ja pidetään puoliavoimina hoidon keinoin. Nekalantien reunan puustoinen alue kunnostetaan siistimällä alueelta roskat. Alueelle perustetaan puustoinen niitty kosteikkoalueineen hulevesien viivytykseen.

Monimuotoisuusarvio

Osa-alueen metsä- ja niityalueet on määritelty Woodland and forest -luokkaan, joiden laatu on keskinkertainen.

Nykyinen metsä on linnustoltaan arvokasta ja säilyy sellaisenaan. Säilytettävien kulttuuriniittyjen monimuotoisuuden tila ei muutu. Kosteikkoalueen ympäristössä maapeite muuttuu metsästä niityksi.

Rakennusjätteen siistiminen parantaa säilyvän kulttuuriniityn laadun huonosta hyväksi, mikä nostaa alueen biodiversiteettiä arvoa.

Kuva 105. Taimiston nykytila. Puuryhmien pääajajat esitetty.

Osa-alue 7: Vanha taimisto

Nykytila

Puiston itäosan niitty on alkanut kasvaa umpeen ja puustoutua kaupungin taimiston toiminnan päätyttyä alueella. Taimitoiminnan päätyttyä puut on jätetty kasvamaan, ja ne ovat nykyisin jo täysikokoisia puulajiryhmiä tai kujanteita. Eteläosat ovat tasaista heinävaltaista niittyä, mutta pohjoisosalta niityt viettävät kohti lidesjärveä. Heinien ohella niityllä kasvaa lukuisia määriä ruohovartisista kukkakasveja. Alue on rehevää ja melko hoitamattoman oloista.

Kuva 106. Valokuva taimiston nykytilasta.

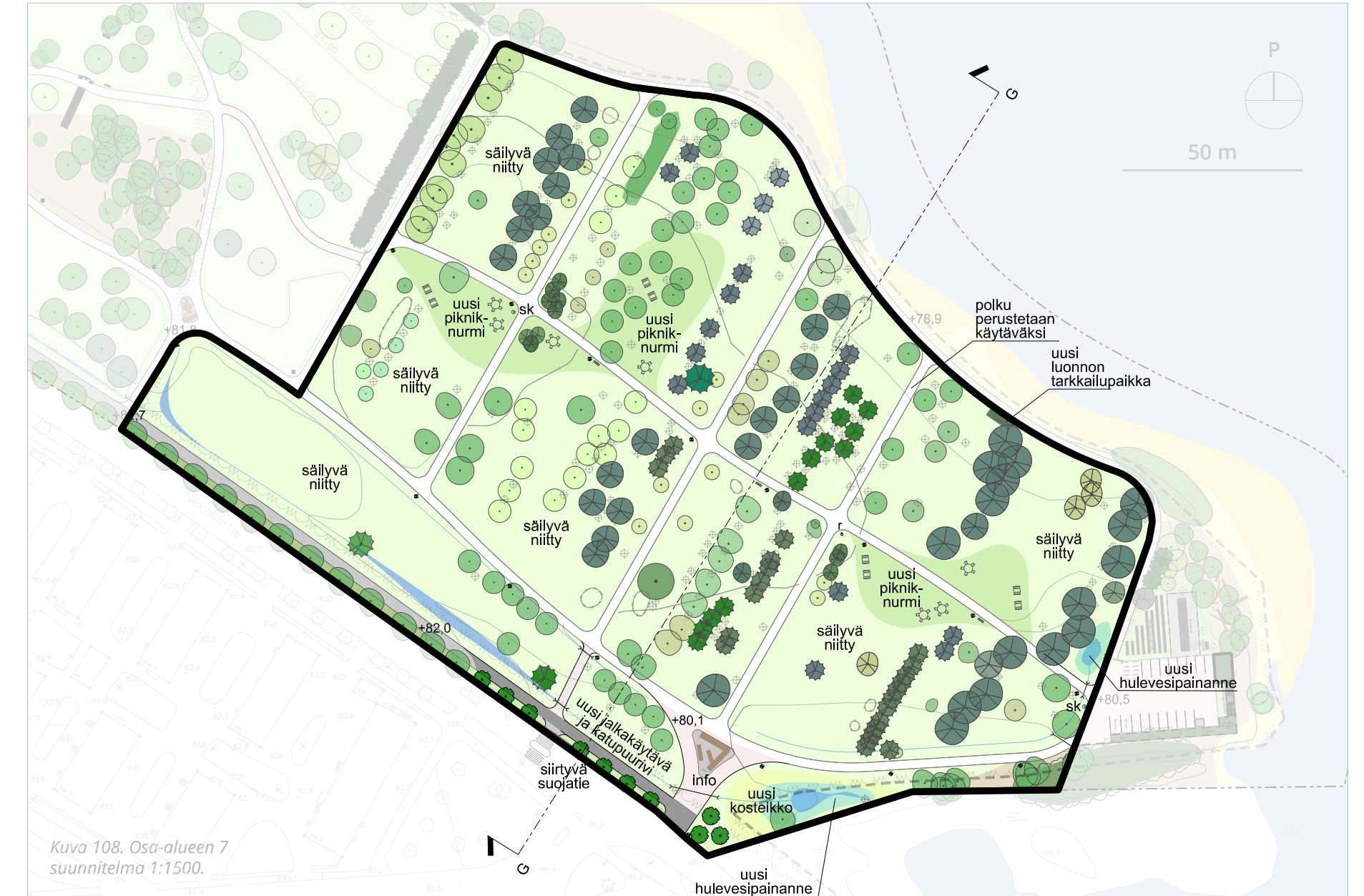
Suunnitelma

Taimiston tilallisuus säilytetään ja alue pidetään virkistyskäytössä. Joitakin polkumaisia käytävyhteyskäytäväksi perustetaan käytäviksi parempien yhteyksien saavuttamiseksi. Alueen puustoa harvennetaan, jotta voidaan taata säilyville puille paremmat elinolosuhteet ja pidempi elinikä. Käytävien varteen, aurinkoisille paikoille, muodostetaan oleskelu- ja piknikpaikkoja muuttamalla rehevöitynyt niitty nurmipintaiseksi hoidon keinoin. Nurmelle sijoitetaan pöytä-penkkiyhdyksiä piknik käyttöön.

Monimuotoisuusarvio

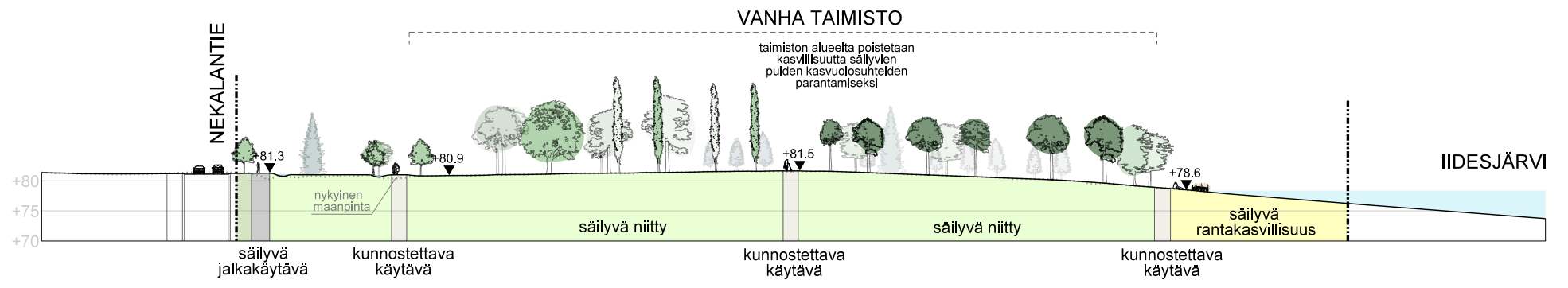
Monimuotoisuusarviossa taimiston alue on luokiteltu Grassland-alueeksi. Alueen laatu on keskinkertainen.

Arviossa annetaan ohjeeksi, että vieraslajien poistolla, säännöllisellä mosaikkimaisella niittosyklillä ja sillä, että aluetta ei käytetä varastointiin, voidaan laatu nostaa tasolle hyvä. Alueelle suunnitellut piknikniityt ovat laadultaan keskinkertaisia. Puiden poistossa tulee huomioida, ettei monimuotoisuudeltaan arvokkaita puuta kaadeta ja kaadetuista puut jätetään puiston alueelle luomaan lahoppu-jatkumoa. Toimenpiteet otetaan huomioon hoidon suunnittelussa.

Kuva 108. Osa-alueen 7 suunnitelma 1:1500.

Kuva 109. Leikkaus G-G 1:1000.

Osa-alue 8: Matonpesupaikan uudistus

Nykytila

Puiston itäosan kärjessä sijaitsee Nekalan matonpesupaikka. Matonpesupaikalle vie tie, joka lähtee Nekalantien ja Kuokkamaantien risteyksestä. Tie toimii myös kevyen liikenteen reittinä, liikennemuotoja ei ole eriytetty. Kärjestä löytyy kivituhkapintainen parkkipaikka, matonpesualtaat, kuivaustelineitä sekä mankeli.

Matonpesupaikan yhteydessä on myös pieni rakennus, jossa on mahdollisesti matonpesualueen vesimittarit. Rakennuksen ohitse kulkee pieni polku, joka johtaa jyrkästi järven rantaan. Rannassa on yksi penkki. Kuivaustelineiden pohjoispuolella on pieni metsikkö, jossa on pieni aidattu alue ja rakennusjätettä.

Kuvat 110.-112. Valokuvia nykytilasta.

Suunnitelma

Matonpesupaikalle rakennetaan uusi lintutorni. Lintutorni suunnitellaan esteettömänä siten, että korkean tornin lisäksi rakennetaan tule matalampi lintulava. Lintutorni sijoitetaan nykyisten kuivauspuomien paikalle, jotta se ei häiritse herkkää rantaviivaa. Matonpesutoiminto säilytetään alueella, mutta se siirretään pohjoisemmaksi, huonokuntoisen metsikön paikalle. Rannan puusto säilytetään. Lintutornille ja matonpesulle tehdään yhteinen pysäköintialue. Autopaikkojen määrä kasvaa nykyisestä.

Monimuotoisuusarvio

Matonpesupaikalla ei ole kasvillisuutta, joten sille ei ole annettu nykytilassa monimuotoisuusarviota. Viereiset metsäalueet ovat laadultaan keskinkertaisia. Matonpesupaikka on esitetty siirrettävän metsäalueelle, mikä heikentää alueen monimuotoisuutta metsäisellä osuudella. Rannan kasvillisuus on monimuotoisuudeltaan arvokasta ja säilyy.

Kuva 113. Osa-alueen 8 suunnitelma 1:500.

Kuvat 114. Ideakuva lintutornista.

Osa-alue 9: Säilyvä rantavyöhyke

Nykytila

Iidesjärven rannat ovat kohdealueen luontaisimpia ympäristöjä, joskin rantakasvillisuuden vyöhykkeisyys vaihtelee osa-alueen eri osissa huomattavasti. Rantoja leimaavat vaihtelevan levyiset ruovikot, joissa kasvaa monipuolisesti korkeakasvuista suurhelofyyttikasvillisuutta sekä rantapensaikkolajistoa. Vesirannan yläpuolella on monin paikoin luhtainen pensaikovyöhyke, jota seuraa kenttäkerroksen luhtalajit. Pensaikat ovat hyvin reheviä ja monilajisia ympäristöjä.

Rantavyöhykkeellä kulkee yhtenäinen ranta-reitti, joka taimiston kohdalla on varsinainen käytävä, ja muualla hyvin kapea ja polku-mainen. Rannan metsäisillä osuksilla polku kulkee notkelmassa, joka on etenkin syksyisin ja keväisin märkyyden johdosta ajoittain käytökelvoton.

Kuvat 118.-121. Valokuvia nykytilasta. Rantavyöhykkeen kasvillisuus on runsasta. Rannassa kulkee reitti ja sen varrella on muutamia oleskelupaikkoja.

Kuva 122. Osa-alueen 9 suunnitelma 1:1500.

Suunnitelma

Rantaraitin rakennettumilla osuksilla rantakäytävää kunnostetaan nykyiselle paikalle. Luonnontilaisemilla osuksilla käytävä pidetään leveydeltään polkumaisena, mutta se perustetaan aiempaa paremmin, jotta se kestää käyttöä jatkossakin. Rantapolun leveys on 1,5 m. Raitin kosteimmille kohdille tehdään pitkospuumaiset puutasot, jotta rantakäytävää voidaan käyttää myös märempinä vuodenaikoina. Selkeät käytävät vähentävät kulutusta käytävien ulkopuolisilla alueilla, jotka etenkin rantavyöhykkeellä ovat herkkiä ja luontoarvoiltaan runsaita.

Rantakäytävältä avataan joitakin harkittuja näkymiä järvelle. Näkymäkohdat katselmoidaan yhdessä kaupungin ympäristöyksikön kanssa huomioiden ympäristönsuojelu-yksikön vaatimukset.

Rannan nykyiset oleskelupaikat kunnostetaan päivittämällä kalustusta ja pintoja oleskelupaikkojen periaatteiden mukaisesti. Uusia oleskelupaikkoja ei perusteta.

Monimuotoisuusarvio

Rantavyöhykkeen ruovikko (Reedbeds)- sekä pensaiikko (Heathland and shrub) -alueet ovat laadultaan keskinertaisia tai hyviä. Ruovikon monimuotoisuusarvot ovat korkeat ja alueella on kasvillisuuden lisäksi arvokasta hyönteis- ja eläinlajistoa. Rantavyöhykkeen vähäiset toimenpiteet eivät muuta alueiden monimuotoisuutta.

Kuva 123. Näkymä Nekalanrannasta vanhan taimiston kohdalta järvelle.

Jatkosuunnittelu

Tämän yleissuunnitelman pohjalta Nekalanrannasta tullaan laatimaan toteutukseen tähtäävät rakennussuunnitelmat. Jatkosuunnittelussa tarkennetaan suunnitelmaratkaisuja mm. esteettömyyteen, turvallisuuteen ja valaistukseen liittyen. Toteutuksen aikataulu riippuu hankkeen rahoituksesta ja kaupunkiympäristön palvelualueen toteuttamisohjelmasta. Puiston laajuudesta johtuen toteutus tullaan vaiheistamaan.

Puistosta tulee laatia ainakin seuraavat suunnitelmat toteutusta varten:

- Kaatopaikan kunnostuksen toteutussuunnitelma
- Tarkemmat puistosuunnitelmat toiminnallisilta alueilta (ainakin leikkipaikka, koira-aitaus ja matonpesupaikan uudistus/lintutorni)
- Kaikkien puiston osa-alueiden toteutussuunnitelmat
- Kunnallistekniset suunnitelmat, mukaan lukien hulevedet
- Valaistussuunnitelma
- Lintutornin rakennussuunnitelma
- Mahdollisen leikkipuisto-rakennuksen arkkitehti- ja rakennussuunnitelmat
- Puiston hoitosuunnitelma ja kasvillisuuden kehittämissuunnitelma

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet

Ihmisten Tampere - mahdollisuuksien kaupunki. Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelma vuosille 2021-2025. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: https://www.tampere.fi/tiedostot/i/CTMGcZFo7/ihmisten_tampere_mahdollisuuksien_kaupunki.pdf

Kantakaupungin yleiskaava 2040. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: <https://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavoitus/voimassa-olevat-yleiskaavat/kantakaupungin-yleiskaava-2040.html>

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkömä Oy. Iidesjärven osayleiskaava - Maisemasuunnitelma, vaihtoehto Perhepuisto. Tampereen kaupunki. 31 s.

Museovirasto. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY. Viinikka-Nekalan pientaloalue. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1244

Paikkatietoikkuna. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Pirkanmaan Lintutieteellinen yhdistys ry. 2016. Tampereen Iidesjärven linnustoselvitys 2016.

Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry. 2011. Tampereen Iidesjärven linnustoselvitys 2011.

Puisto, levähdyspaikka ja kasvillisuus. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: <https://www.invalidiiliitto.fi/esteettomyys/ulkoalue/puisto-levahdyspaikka-ja-kasvillisuus>

Ramboll Finland Oy. 2021. Iidesjärvenpuiston monimuotoisuusarvio. Tampereen kaupunki. 27 s.

Sitowise. 2020. Iidesjärven puiston asemakaava nro 8725 kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys. 27 s. Tampereen kansallisen kaupunkipuiston alue. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: <https://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparisto-ja-luonto/puistot-ja-viheralueet/kansallinen-kaupunkipuisto/tampereen-kansallisen-kaupunkipuiston-alue.html>

Sitowise. 2022. Iidesjärven puiston asemakaava nro 8725 - Sudenkorento-, mäkihiilikoi- ja liito-oravaselvitys. 12 s.

Sitowise. 2024. Iidesjärven puiston asemakaava nro 8725 Liito-oravaselvitys.

Sitowise. 2024. Iidesjärven puiston hulevesien hallinnan yleissuunnitelma. s.10-11

Sitowise. 2024. Nekalan kaatopaikka. Kunnostustarpeen arviointi ja kunnostuksen yleissuunnitelma.

Tampereen kaupungin karttapalvelu Oskari. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: <https://kartat.tampere.fi/oskari/>

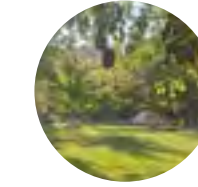
Tampereen kaupunki, Ympäristönsuojeluyksikkö. 2013. Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelma 2012-2020. Tampereen kaupunki. 145 s. Ympäristönsuojelun julkaisuja 1/2013. ISBN 978-951-609-564-9

Vieraslajit.fi-portaali. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: <https://vieraslajit.fi/>.

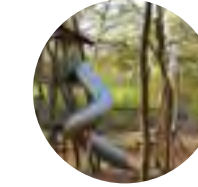
Kuvalähteet

Kuva 26. <https://pxhere.com/en/photo/462238>

Kuva 28. <https://pxhere.com/en/photo/462238>

Kuva 29. <https://itoldya420.getarchive.net/amp/media/playground-children-park-0449de>

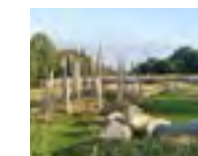
Kuva 30. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sylvöjärven_lintutorni.jpg

Kuva 39. <https://www.flickr.com/photos/nandasluijmsmans/44396137055/>

Kuva 40. <https://www.finna.fi/Record/satakunnanmuseo.FFEE1347-9A57-4C5A-A9F9-4963D31EC0A0>

Kuva 41. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Natuurlijk_spelen_%2843886176580%29.jpg

Kuva 48. ABAU Design -esite.

Kuva 59. Ramboll Finland Oy.

Kuva 62. <https://www.pexels.com/photo/brown-wooden-bird-houses-7858551/>

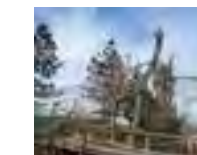
Kuva 63. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ribes_alpinum_-_bush_%28aka%29.jpg

Kuva 71. <https://www.flickr.com/photos/121538236@N06/17749841642/>

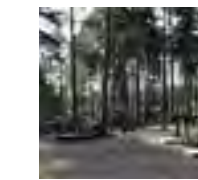
Kuva 81. <https://pixabay.com/photos/playground-swing-child-2543210/>

Kuva 82. https://www.flickr.com/photos/g_travels/13646947194

Kuva 84. <https://www.flickr.com/photos/nandasluijmsmans/52834647737>

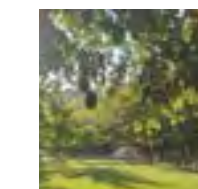
Kuva 85. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Svartb%C3%A4cksm%C3%A5la_utegym_augusti_2021.jpg

Kuva 86. <https://itoldya420.getarchive.net/amp/media/playground-children-park-0449de>

Kuva 90. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Natuurlijk_spelen_%2843886176580%29.jpg

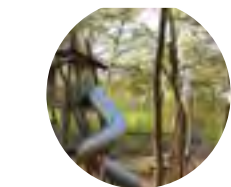
Kuva 107. https://stockcake.com/i/sunlit-park-scene_361848_571138

Kuva 114. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sylvöjärven_lintutorni.jpg

Liitteiden kuvalähteet

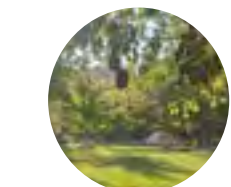
YLEISSUUNNITELMAN PAIKANNUS-KARTTA - SUUNNITELMA

<https://itoldya420.getarchive.net/amp/media/playground-children-park-0449de>

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Svartb%C3%A4cksm%C3%A5la_utegym_augusti_2021.jpg

<https://pxhere.com/en/photo/462238>

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sylvöjärven_lintutorni.jpg

Kaikki muut liitteen valokuvat
© Maisema-arkkitehtitoimisto Näkömä Oy

LIITTEET

Nekalanrannan yleissuunnitelman paikannuskartta - nykytila
1:2000 (A2)

Nekalanrannan yleissuunnitelman paikannuskartta - suunnitelma
1:2000 (A2)

